

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Daniely Drnákovej a sudcov JUDr. Romana Majerského a JUDr. Ivany Šiftovej, v spore žalobkyne: **Poradňa pre občianske a ľudské práva**, Hrnčiarska 2/A, Košice, IČO: 37 867 270, zastúpenej advokátkou Mgr. Vandou Durbákovou, Hrnčiarska 2/A, Košice, proti žalovaným: **1/ Slovenská republika zastúpená Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky**, Limbová 2, P. O. BOX 52, Bratislava, IČO: 00 165 565, **2/ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky**, Limbová 2, P. O. BOX 52, Bratislava, IČO: 00 165 565, **3/ Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov**, Jána Hollého 5898/14, Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpeného: Advokátska kancelária GOGA a spol., s. r. o., Kupeckého 4, Košice, IČO: 36 863 947, **o porušení zásady rovnakého zaobchádzania**, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 14C/288/2023-590, zo dňa 29.7.2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 14C/288/2013-636, zo dňa 22.8.2022, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaným 1/ až 3/ priznáva proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 31.12.2013 domáhala, aby súd rozhodol, že: (i) žalovaná 1/ porušila zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijala preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovanej 3/, ktorá je predmetom tohto konania, (ii) žalovaný 2/ porušil

zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovanej 3/, ktorá je predmetom tohto konania, (iii) žalovaná 3/ umiestňovaním žien rómskej etnickej príslušnosti do oddelených izieb na gynekologicko-pôrodnickom oddelení, v pôrodnickej časti oddelenia porušila zásadu rovnakého zaobchádzania a dopustila sa tak diskriminácie rómskych žien z dôvodu ich etnickej príslušnosti a pohlavia. Zároveň žiadala uložiť (iv) žalovanej 3/ povinnosť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku napraviť protiprávny stav, ktorý bol predmetom tohto konania, t. j. umiestňovať rómske ženy na izby spoločne s ostatnými ženami, ktoré nie sú rómskeho etnického pôvodu a (v) žalovanému 2/ povinnosť do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku vykonať u žalovanej 3/ kontrolu nad dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a odstránením protiprávneho stavu, ktorého sa žalovaná 3/ dopustila a zároveň povinnosť do 30 dní od vykonania kontroly zverejniť závery vykonanej kontroly na svojej webovej stránke.

2. Žalobu odôvodnila tým, že na oddelení pôrodnictva u žalovanej 3/ v starej pôrodnici i v monobloku, dlhodobo existujú oddelené izby, kde sú umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnického pôvodu (tzv. „rómske izby“), pričom na tento protiprávny stav žalobkyňa poukazuje prakticky od roku 2002. Prieskum zameraný na zistenie povahy segregácie praxe na gynekologicko-pôrodnickom oddelení žalovanej 3/ a jej dopadu na pacientky rómskeho etnika vykonaný žalobkyňou, realizovaný v mesiaci máj 2013, verifikoval podľa žalobkyne existenciu samostatných izieb, do ktorých sú umiestňované ženy na základe svojej etnickej príslušnosti. Žalobkyňa uviedla, že túto skutočnosť potvrdili všetky štyri ženy rómskej etnickej príslušnosti, ktoré rodili v starej pôrodnici ako aj všetkých trinásť žien, ktoré rodili v novej pôrodnici. Len jedna zo sedemnástich opytovaných žien bola na izbe s nerómskou ženou. Žalobkyňa dôvodila, že samostatné rómske izby nemohli vzniknúť dôsledkom nižšieho počtu žien z majority, resp. ich neprítomnosti na oddelení v danom čase - žalovaná 3/ dlhodobo umiestňuje ženy rómskej etnickej príslušnosti do spoločných izieb. Opytované rómske ženy uviedli, že na oddeleniach pôrodnictva nemocnice boli v čase ich pôrodu dve až štyri samostatné tzv. rómske izby, výsledky prieskumu tiež naznačili, že žalovaná 3/ má tendenciu umiestňovať rómske ženy do samostatných izieb aj vtedy, ak sú tieto izby plne obsadené, vtedy sú prinesené ďalšie posteľe, resp. ženy sú umiestňované aj na už obsadenú posteľ. V rámci doplnujúceho prieskumu bolo zistené, že prax sa týka aj mestských žien. Žalobkyňa okrem uvedeného prieskumu vykonala monitoring webových diskusných fór pre mamičky a budúce mamičky so špecifickým zameraním na žalovanú 3/ a aj tento potvrdil dlhotrvajúcu existenciu samostatných izieb pre ženy rómskej etnickej príslušnosti. Žalobkyňa uviedla, že umiestňovanie žien do oddelených izieb na oddelení gynekológie a pôrodnictva, v pôrodnickej časti u žalovanej 3/ predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, pričom konanie žalovanej 3/, posilnené nečinnosťou žalovanej 1/ a žalovaného 2/ je v rozpore s vnútroštátnou legislatívou aj s medzinárodnými predpismi.

3. Aktívnu legitimáciu na podanie žaloby odôvodnila tým, že segregovanie rómskych žien na oddelení pôrodnictva u žalovanej 3/ predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorým sú dotknuté práva väčšieho počtu žien, pričom je zároveň ohrozený verejný záujem spočívajúci v tom, aby žalovaní konali v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v súlade so základnými ľudskými právami, ktoré boli alebo mohli byť porušením tejto zásady dotknuté. Žalobkyňa mala za to, že sú splnené podmienky stanovené v § 9a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) a na základe uvedeného jej patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie, keďže je právnickou osobou, ktorej cieľom a predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou. Poukázala tiež na pojem segregácia a mala za to, že dané kritériá sú aplikovateľné aj v tomto prípade, keď bola názoru,

že umiestňovanie rómskych žien žalovanou 3/ do tzv. rómskych izieb je nutné definovať ako ich priamu diskrimináciu vo forme segregácie, a to na základe ich etnického pôvodu. Mala za zrejmé, že rozhodujúcim kritériom pre umiestňovanie rómskych žien na oddelení pôrodnictva do oddelených tzv. rómskych izieb u žalovanej 3/ je rómska etnická príslušnosť a týmto vo svojom dôsledku dochádza k vyčleňovaniu rómskych žien do oddelených izieb, preto toto konanie v praxi konštituuje rasovú segregáciu.

4. Taktiež poukázala na čl. 4 ods. 2 písm. i) Štatútu Ministerstva zdravotníctva SR a na § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a uviedla, že žalovaný 2/ je povinný vykonávať kontrolnú činnosť v oblasti zdravotnej starostlivosti a analogicky aj v oblasti služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Ako zriaďovateľ žalovanej 3/ však kontrolu popisovaného protiprávneho stavu nevykonával, neprijal opatrenia na odstránenie tohto protiprávneho stavu, čím porušil zásadu rovnakého zaobchádzania, keďže v zmysle antidiskriminačného zákona ako aj ďalších medzinárodných právnych predpisov je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti poskytovania služieb. Ďalej dôvodila, že je irelevantný úmysel diskriminovať zo strany žalovaných. Rasovú segregáciu nepodmieňuje skutočnosť, či zo strany žalovanej 3/ ide o zamýšľané alebo nezamýšľané konanie. Mala za to, že nezákonnosť umiestňovania žien rómskej etnickej príslušnosti neodstraňuje ani skutočnosť, ktorú naznačil vykonaný terénny prieskum, a to že v malom počte vybraných jednotlivých prípadoch boli zamestnancami žalovanej 3/ tri rómske ženy umiestnené aj na izbe s nerómskymi ženami, resp. im bolo umožnené vybrať si, či chcú byť na rómskej izbe alebo s nerómskymi ženami; išlo pritom o rómske ženy, ktoré mali svetlejšiu farbu pleti, resp. boli na subjektívne vyššej socio-ekonomickej úrovni. Dodala, že žalovaná 3/ demonštratívne pristupuje k ženám rómskeho etnika nie ako k subjektom práva, ale ako k objektom práva, pričom vytváranie tzv. rómskych izieb je na úkor ľudskej dôstojnosti. Okrem diskriminácie na základe etnicity, ide podľa žalobkyne tiež o diskrimináciu rómskych žien na základe pohlavia, pretože k ich diskriminácii dochádza v pôrodnici v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom, v čase, keď sú zraniteľné ako ženy. Akékoľvek nepriaznivé zaobchádzanie so ženou v súvislosti s tehotenstvom alebo materstvom preto predstavuje priamu diskrimináciu z dôvodu jej pohlavia, v tomto smere je tiež nevyhnutné matku a dieťa vnímať ako neoddeliteľnú jednotu, preto diskriminácia rómskych žien predstavuje súčasne aj diskrimináciu ich detí.

5. Žalobkyňa zdôraznila, že dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v predchádzaní, zakázaní a odstraňovaní všetkých praktík rasovej diskriminácie. Žalovaný 2/ ako ústredný orgán štátnej správy a žalovaná 1/ ako členský štát Európskej Únie a Rady Európy, sú viazaní pozitívnou povinnosťou prijímať opatrenia vedúce k predchádzaniu všetkým formám diskriminácie a v prípade jej existencie sú povinní prijať opatrenia vedúce k jej odstráneniu, k čomu však nedošlo, a to aj napriek vedomosti o protiprávnom stave žalovanou 1/ a žalovaným 2/. Záverom uviedla, že segregácia osôb na základe etnicity je v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti. Oddelovanie rómskych žien do izieb výhradne s rómskymi ženami má negatívny vplyv na rómske ženy a porušuje ich právo na rovnosť, predstavuje zásah do ich ľudskej dôstojnosti a cti, keďže zákonite v nich vytvára pocit menejcennosti, že ich majoritná spoločnosť považuje za podradené a chce sa od nich v rámci prirodzenej medziludskej interakcie dištancovať. Viacero žien v rámci prieskumu odpovedalo, že sa ich umiestnenie do rómskych izieb negatívne dotklo a vnímali ho ponížujúco, rómske ženy, ktoré vnímali umiestnenie na rómskej izbe indiferentne alebo ho uprednostňovali to vysvetľovali tým, že ženy z majority by sa nad nich povyšovali a medzi rómskymi ženami sa cítia lepšie. Tento stav je potrebné vnímať z pohľadu žalobkyne ako paradox a je potrebné to vnímať v kontexte toho, že nejde o prax, ktorá by bola na Slovensku

ojedinelá a týkala sa výlučne žalovanej 3/. Žalobkyňa mala za to, že oznámila súdu skutočnosti, na základe ktorých je možné dôvodne usudzovať, že zo strany žalovaných došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

6. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“), súd prvej inštancie vo vzťahu k skutkovému stavu uviedol, že z výpovede svedkyne MUDr. [REDAKOVANÉ] zistil, že je zamestnankyňou žalovanej 3/ na gynekologicko-pôrodníckom oddelení, od roku 2013 na pozícii primárky oddelenia gynekológie a pôrodnictva I. Svedkyňa uviedla, že pacientka je prijatá na oddelenie na pôrodnej sále alebo príjmovej ambulancii. Podľa ochorenia je umiestnená na oddelenie gynekológie, šestonedelia, rizikového tehotenstva alebo pôrodnú sálu a následne podľa voľného miesta je umiestnená na voľnú izbu. Vypovedala tiež, že nemajú vyčlenené len rómske izby, izby sa obsadzujú podľa voľného miesta, nie je konkrétne vyhradené, že izby sú rómske. Izby sú zmiešané a obsadzujú sa podľa aktuálneho stavu, podľa požiadaviek konkrétnej pacientky, ak má záujem byť na izbe s ďalšou konkrétnou pacientkou a ak je možné vyhovieť z priestorovo organizačných dôvodov. Sú rôzne štandardy izieb, väčšie, menšie, nadštandardné, pacientky požadujú byť napríklad na izbe s im bližšou osobou ako je sestra, sesternica alebo sú z rovnakej dediny. Strava je podávaná všetkým pacientkam rovnako, majú tri kuchynky, kde sa priväža strava z centrálnej kuchyne; druh stravy určuje lekár, lebo je to súčasť liečebného procesu. V každej kuchynke je mikrovlnná rúra, každá pacientka si môže stravu ohriať, je voľne prístupná. Na oddelení sociálne zariadenia nie sú súčasťou izieb. Pri nadštandardných je sprcha, budova má 80 rokov. Na každom oddelení sa nachádzajú sociálne zariadenia s väčším počtom spích a WC, ktoré sú pacientkam voľne prístupné podľa ich hygienických návykov, pričom tieto zariadenia prešli rekonštrukciou.

7. Svedkyňa ďalej uviedla, že na oddelení nie je návštevná miestnosť pre nikoho, pracuje sa na jej vytvorení, návštevy prebiehajú na vstupnej chodbe na oddelení. Nie je žiadny špeciálny priestor pre žiadne skupiny obyvateľstva, pričom uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by sa rómske pacientky cítili diskriminované na oddelení gynekológie a pôrodnictva, ak boli umiestnené na izby len s rómskymi pacientkami. Doplnila, že rómske pacientky žiadajú byť umiestňované na izbách len s rómskymi pacientkami, pričom ide o všetky úrovne izieb, teda môže ísť aj o nadštandardnú izbu, pričom jej cieľom je vyjsť v ústrety pacientkam, ak je taká možnosť vyhovieť ich požiadavke. Na oddelení sa robí anonymný dobrovoľný dotazník spokojnosti, ktorý je vyhodnocovaný každé tri mesiace, pričom vo svojej praxi sa v tomto oddelení nestretla s rozdielnym zaobchádzaním zdravotníckeho personálu k pacientkam z dôvodu ich príslušnosti k národnostnej menšine; zdravotná starostlivosť bola poskytovaná stále rovnako. Nemala vedomosť ani o tom, že by existoval nejaký príkaz primára oddelenia alebo iného vedúceho, že s pacientkami oddelenia, ktoré patria k rómskemu etniku, sa má zaobchádzať odlišným spôsobom a ani by sama takýto príkaz nevydala. Opakovane uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by existovali izby, do ktorých sú umiestňované len pacientky, ktoré patria k rómskemu etniku a že pacientky sú umiestňované na izby podľa aktuálnych priestorových a organizačných možností. Pacientky sú umiestňované na zmiešaných izbách, správajú sa podľa vlastnej sociálnej kultúrnej a hygienickej úrovne. Svedkyňa dodala, že budúcnosť je vo výstavbe nového pavilónu pre matku a dieťa, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre všetky ženy, bez rozdielu rasy. V súčasnosti majú všetky ženy rovnaký prístup starostlivosti a rovnako trpia tým, že oddelenie má 80 rokov a nezodpovedá súčasným nárokom.

8. Z výpovede svedka MUDr. [REDAKOVANÉ] lekára oddelenia gynekológie a pôrodnictva I súd prvej inštancie zistil, že u žalovanej 3/ pracuje od roku 1973, vykonáva

funkciu konziliárneho lekára oddelenia gynekológie a pôrodnictva I. Svedok uviedol, že pacientky sú umiestňované podľa toho kedy prídu a kde je voľné miesto, prípadne ak chcú byť s niekým známym na izbe alebo ak si chcú zaplatiť nadštandardnú izbu, ktorú treba objednať dopredu. Každá pacientka je po operácii umiestnená na pooperačnú izbu, kde sa jej poskytuje intenzívna starostlivosť a potom následne podľa možnosti na normálnu izbu. Svedok tiež uviedol že ešte za socializmu bola 1 rómska izba, kde bolo 11 postelí, táto izba bola zrušená a rozdelená na dve zhruba pred ôsmimi rokmi, pričom v súčasnosti je tam izba lekárov a ranné rozdelenie. Celé oddelenie bolo zrekonštruované a sociálne zariadenia sú rovnaké pre všetky izby. Dodal, že nemajú izby, kde by sa umiestňovali pacientky rómskeho etnického pôvodu samostatne, aj jeho dcéra bola operovaná pred dvoma mesiacmi a tiež bola jednu noc na izbe s Rómkou. Súčasný stav je taký, že majú o 200 až 300 pôrodov viac ako minulého roku a viac pôrodov ako na gynekologicko-pôrodníckom oddelení II, je 100 % obložená, teda nie sú prázdne lôžka. Ozrejmil, že keď už nie je priestor na izbe, sú doplnené posteľe. Pacientkam rómskeho pôvodu vychádzajú v ústrety, chcú byť na izbe podľa toho z akej dediny pochádzajú alebo vzhľadom na príbuzenské vzťahy. Tieto pacientky chodia von, zafajčiť si. Zdôraznil, že ide o pacienta a nemôžu si vyberať, či je Rómkou alebo nie. K podávaniu stravy uviedol, že nie sú výnimky či ide o Rómku alebo nerómkou. Na izbe majú stolíky, kde sa podáva strava všetkým rovnako, obsah stravy závisí od zdravotného stavu.

9. Doplnil, že majú oddelenie gynekológie, pôrodnicu, oddelenie rizikového tehotenstva a šestonedelie a každé z týchto oddelení má vlastné sociálne zariadenia, ktoré sa nachádzajú na chodbe. Izby nie sú vybavené sociálnym zariadením, iba umývadlom. Na monobloku sa nachádzajú dve nadštandardné izby s vlastným sociálnym zariadením. Postup pri návštevách sa nelíši pri pacientkach rómskeho alebo nerómskeho pôvodu, všetci sedia na chodbe v čakárňach. Svedok uviedol, že mu nebolo nikdy oznámené zo strany rómskych pacientiek, že sa cítia diskriminované, tieto pacientky sú mu vďačné, často sa už lepšie poznajú vzhľadom na to, že sú tam opakované. Pacientky si slobodne vyberajú kam idú. Sú spádová oblasť pre komplikované prípady a pôrody s nízkou pôrodnou hmotnosťou. Vypovedal, že nemá vedomosť o žiadnom nariadení u žalovanej 3/ a konštatoval, že ani kontrola z Európskeho parlamentu nenašla prvky segregácie. Rómske pacientky nežiadajú, aby boli umiestňované na izbách len s rómskymi pacientkami, len v prípade príbuzenských vzťahov, ak chcú byť spolu na izbe. Na izby sú zaradované vzhľadom na vlastné požiadavky, ako aj s ohľadom na zdravotný stav. Zdravotný personál nemá výhrady voči žiadnym pacientkam, postupuje zo zdravotného hľadiska.

10. Svedkyňa Mgr. [REDAKOVANÉ] vedúca pôrodná asistentka oddelenia gynekológie a pôrodnictva II vypovedala, že pracuje u žalovanej 3/ od roku 1998, 10 rokov je vedúca pôrodná asistentka. Oddelenie má tri úseky, gynekologické, pôrodné a rizikovej gravidity. Pacientky sú umiestňované podľa diagnóz a na základe požiadaviek pacientiek. Izby majú nadštandardné, s vyšším štandardom a dvoj a troj-posteľové. Uviedla, že nemajú izby, na ktoré by boli umiestňované výlučne pacientky rómskeho pôvodu, samostatné izby zriadené nie sú, neumožňuje to technický stav. Pacientky sú umiestňované podľa toho, ako je voľné miesto na oddelení. K podávaniu stravy vypovedala, že majú spoločné jedálne na 9. a 10. poschodí, kde sa stravujú všetky pacientky spoločne. Ozrejmila, že na každej izbe je toaleta a umývadlo. Sprchy sú spoločné a sú prístupné všetkým pacientkam a nadštandardné izby sú vybavené vlastnou sprchou. Dodala, že na nadštandardných izbách sú povolené návštevy na izbách, inak sú povolené vo vstupnej hale na 9. a 10. poschodí. Zdôraznila, že jej nebolo oznámené zo strany rómskych pacientiek, že sa cítia diskriminované a nemá vedomosť ani o žiadnom internom nariadení týkajúcom sa umiestňovania pacientiek na jednotlivé oddelenia. Svedkyňa ďalej uviedla, že sa stáva, že rómske pacientky chcú byť umiestnené na

jednej izbe ak sú z jednej komunity, ale to isté žiadajú aj pacientky bez rómskeho pôvodu. Snažia sa vyhovieť požiadavkám pacientiek ak je to možné. Doplnila, že sa vo svojej praxi na gynekologicko-pôrodnickom oddelení žalovanej 3/ nestretla s rozdielnym zaobchádzaním zdravotníckeho personálu k pacientkam tohto oddelenia z dôvodu ich príslušnosti k národnostnej menšine. Zopakovala, že nemá vedomosť o existencii izieb, do ktorých by boli umiestňované práve pacientky, ktoré patria k rómskemu etniku. Ich cieľom je splniť požiadavky pacientiek, takže sa rešpektuje ich vôľa. V záujme zvýšenia klientely pristupujú k starostlivosti individuálne, tým pádom sa snažia vyhovieť predstavám pacientiek. Ďalej svedkyňa dodala, že je plus pre toto pracovisko, že vedľa vyhovieť požiadavkám pacientiek, že nedochádza k žiadnej segregácii, majú individuálne pôrodné boxy, kde sú pacientky umiestňované bez ohľadu na svoju národnostnú príslušnosť.

11. Svedok MUDr. [REDAKOVANÉ], PhD., primár oddelenia gynekológie a pôrodnictva II vypovedal, že vo funkcii primára pracuje od roku 2007. Pri prijíme na oddelenie sú pacientky umiestňované na izby na báze dobrovoľnosti, bez akéhokoľvek nútenia. Umiestňovanie pacientiek je dobrovoľné a pacientky sú umiestňované aj podľa svojho želania a prania. Izby, na ktorých by boli umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnika neexistujú. Ak sú kapacitne naplnené niektoré oddelenia, umiestňujú pacientky podľa toho, ako sú izby k dispozícii, pacientky rómskeho aj nerómskeho etnika môžu byť na izbe jednotke, dvojke, trojke spolu alebo aj osobitne; neuskutočňuje sa žiadny výber. Na oddelení sú jedálne pre všetky pacientky nerómskeho aj rómskeho etnika. Okrem dvoch nadštandardných izieb, ktoré majú sprchový kút priamo na izbe, je pre všetky pacientky prítomná spoločná sprchovacia miestnosť a toalety majú pacientky na svojich izbách spolu s umývadlom. V rámci návštevných hodín je prítomný na 9. a 10. poschodí veľký vestibul s lavičkami, kde sú spoločné návštevy pre všetky pacientky oddelenia. Zdôraznil, že počas jeho pôsobenia ako primára oddelenia sa nikdy nestretol s nejakou sťažnosťou v rámci umiestňovania pacientiek rómskeho etnika na izby. Nemal ani informáciu o tom že by existovalo interné nariadenie o umiestňovaní pacientiek na jednotlivé oddelenia. Ozrejmil, že v rámci hospitalizácie rómskeho etnika na oddelení majú pacientky, ktoré si žiadajú byť umiestnené s nerómskymi pacientkami, väčšina z nich si žiada v rámci rodinných a priateľských vzťahov umiestnenie na izbách so svojimi priateľkami alebo rodinou. Zdravotnícky personál tohto oddelenia poskytuje zdravotnú starostlivosť pacientkam z rôzneho etnika, národnostnej menšiny, aj vierovyznania podľa svojho najlepšieho odborného, lekárskeho aj morálneho vedomia a nikdy nerobia rozdiely medzi pacientkami. Sú to pre nich ich pacientky, o ktoré je nutné sa postarať a nikdy nerobili, ani nebudú robiť, žiadne rozdiely pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

12. Z výpovede [REDAKOVANÉ] vyplynulo, že bola u žalovanej 3/ hospitalizovaná dňa 7.9.2017. Porodila doma, zavolali jej záchranku, dovezli ju do nemocnice, do monobloku, kde jej vybrali placentu. Ležala tam na posteli asi dve hodiny, potom ju odniesli na špinavú izbu. Pýtala sa na presunutie, povedali jej, že Rómky sú len na jednej izbe, že nemajú viac izieb, všetko bolo špinavé. Lekári a sestričky sa správali dobre, ale izba bola špinavá. Na izbe ležali štyri ženy a v druhej izbe šesť. Ležali osobitne rómske a osobitne nerómske ženy, neboli pomešvané; pre rómske ženy boli len dve izby. Niektoré ženy utekali po pôrode, neostávali tam vôbec, takú situáciu nezažila. Na otázku ako sa cítila a aký bol dôvod že sa k nej správali takto uviedla, že oni hádzu všetky Rómky do jedného vreca, nerozlišujú, že je niektorá špinavá a iná nie. Ďalej uviedla že novonarodené deti boli na vozíky usporiadané do poschodí podľa toho či boli rómske alebo nie. Dodala, že ďalšiu kuchyňu mali oddelene a tiež, že toaleta bola na izbe a kúpeľňa pri jedálni, tá bola špinavá. Mala zápal, kojila chlapca, po snahe o kojenie ju poslali umyť prsník, čo odmietla z dôvodu špiny. Poukázala na to, že návštevy nepúšťali k rómskym mamičkám do izby, museli vyjsť na

chodbu, k nerómskym púšťali. K umiestneniu na izbu s inými rómskymi pacientkami uviedla, že tri dni to bolo v poriadku, potom prišli ďalšie mamičky, to už nechcela, smrdelo tam, ale zostala, nechcela tam nechať chlapca len tak. Mala by záujem byť na izbe s pacientkami nerómskeho pôvodu, o umiestnenie na izbu s pacientkami rómskeho pôvodu nežiadala, avšak nepožiadala ani o umiestnenie na izbu s pacientkami nerómskeho pôvodu, resp. o preloženie na takú izbu. S pacientkami rómskeho pôvodu nechcela byť na izbe. Počas hospitalizácie na oddelení sa nestretávala s pacientkami nerómskeho pôvodu, neboli na kope. Po oddelení sa mohla pohybovať voľne, išla aj von. Príbuzných stretávala iba na chodbe, sestričky nechceli púšťať. Pocit menejcennosti z umiestnenia na izbe s rómskymi pacientkami nemala, išlo len o to, že jedna bola čistá, druhá špinavá. Syna pri sebe nemala, deti im nosili na kojenie každé tri hodiny, biele ženy mali deti pri sebe. Doplnila, že upratovačka tam nebola za týždeň ani raz, teraz by tam už asi rodiť nešla.

13. Svedkyňa [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi uviedla, že bola rodičkou u žalovanej 3/, má osobnú skúsenosť 20 rokov dozadu, dcéra bola 8 mesiacov dozadu, tiež na ňu kričali, bála sa poradiť a bála sa kriu, bola prvorodička. Svedkyňa uviedla, že ju nepustili pri návštevách dcéry na izbu, dcéra musela vyjsť von a tam sa šli porozprávať. Dcéra jej povedala, aj ostatné ženy o tom rozprávali, na vlastné oči to nevidela, že sú tam dve izby pre rómske ženy a môže ich tam byť veľa, stále sú však len dve izby.

14. Podľa výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] u žalovanej 3/ rodila jej dcéra a z jej vyjadrenia vedela čo sa tam deje; izby boli špinavé, na prádle spali týždeň a menili ho až keď odišla pacientka z nemocnice. Uviedla, že vnučka má štyri roky. Správali sa tam zle, dcéra mala cisársky rez, ona čakala na chodbe a nič jej nechceli povedať, bola za riaditeľom, sťažovala sa, že ako sa správajú k cigánkam. Dodala, že v nemocnici bola pred mesiacom s osvojenou dcérou. Ďalej uviedla ako dcéru brali na cisársky rez, každý deň tam chodila, nechceli ju pustiť dnu, ona nemohla chodiť, nemohla ísť von. K návštevám uviedla, že dnu za dcérou ju nechceli pustiť, iba keď jej tiekla infúzia, inokedy nie, kvôli infekciám. Keď rodila jej dcéra, ona bola na chodbe. Uviedla, že odpovedala zo svojej skúsenosti a zo skúsenosti dcéry.

15. Úvodom považoval súd prvej inštancie za potrebné uviesť, že súdne konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady na rovnaké zaobchádzanie je civilným súdnym konaním sporového charakteru, v ktorom proti sebe stoja žalobca a žalovaný v navzájom protichodnom, kontradiktórnom postavení. Aktívne legitimovanou osobou (žalobcom) na podanie žaloby v takomto spore je osoba, ktorá namieta, že jej právo bolo porušené diskriminačným konaním inej osoby. Žalobu musí žalobca náležite odôvodniť, keďže v nej tvrdí, že žalovaný porušil jeho právo na rovnaké zaobchádzanie. Samostatnú aktívnu legitimáciu majú aj právnické osoby podľa § 10 ods. 1 antidiskriminačného zákona, t. j. aj právnická osoba, ktorej cieľom činnosti alebo predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou. V prejednávanom spore bola žaloba podaná Poradňou pre občianske a ľudské práva a nie priamo fyzickou osobou, ide teda o tzv. verejnú žalobu. Inštitút verejnej žaloby zakotvený v § 9a antidiskriminačného zákona je založený na princípe oportunity, čiže dáva oprávnenie vymedzeným subjektom podľa svojej úvahy podať žalobu. Ku kvalifikovanému podaniu verejnej žaloby je potrebné, aby boli splnené dve podmienky: (i) aby porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb a zároveň tieto práva a právom chránené záujmy alebo slobody sa musia týkať väčšieho alebo neurčitého počtu osôb, (ii) aby takýmto porušením mohol byť inak vážne ohrozený verejný záujem.

16. V danom prípade preto bolo potrebné posúdiť, či je žalobkyňa aktívne legitimovaný subjekt na podanie danej žaloby a dospel k záveru, že aktívna legitimácia žalobkyne je daná, keďže namieta porušenie zásady rovnakého zaobchádzania neurčitého počtu rómskych žien a zároveň je združením, ktorého cieľom činnosti je presadzovať dodržiavanie občianskych, ľudských práv a základných slobôd a za týmto účelom okrem iného upozorňuje na prípadné prejavy diskriminácie, porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania a poskytuje v oblasti ochrany pred diskrimináciou právne poradenstvo a zastupovanie v konaniach pred súdmi a inými štátnymi orgánmi (viď článok III stanov žalobkyne), ide teda o právnickú osobu v zmysle § 10 ods. 1 antidiskriminačného zákona. Zaoberal sa tiež pasívnou vecnou legitimáciou žalovaných 1/ a 2/, ktorá bola v konaní namietaná, pričom dospel k záveru, že táto nie je v spore o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania daná. Vecná legitimácia vyjadruje postavenie strany sporu v hmotnoprávnom vzťahu, ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Strana sporu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitimáciu a súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobkyňa žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti.

17. Ako vyplýva z § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona pasívne legitimovanou osobou (žalovaným) je osoba, o ktorej žalobca v žalobe tvrdí, že porušila svojím diskriminačným konaním voči žalobcovi zásadu rovnakého zaobchádzania, v prejednávanej spore teda subjekt, resp. subjekty, ktoré sa mali dopustiť diskriminácie svojím konaním, t. j. umiestňovaním žien rómskeho etnického pôvodu do samostatných izieb. Žalobca však okrem poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, a to žalovanej 3/ označil za žalovaných aj Slovenskú republiku a Ministerstvo zdravotníctva, pričom ich pasívnu legitimáciu v konaní odvodil od ich povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania vyplývajúcu z § 3 antidiskriminačného zákona, pričom táto sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi. Poukázal pritom na to, že oblasť prístupu a poskytovania zdravotnej starostlivosti je spracovaná predovšetkým v zákone č. 576/2004 Z. z. Podľa § 2 ods. 1 tohto zákona je zdravotnou starostlivosťou súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci, vrátane poskytovania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín, s cieľom predĺženia života fyzickej osoby, zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií; zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu a v zmysle § 4 ods. 1 tohto zákona zdravotnú starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti poskytuje poskytovateľ a zdravotnícki pracovníci za podmienok ustanovených osobitným predpisom, ktorým je zákon č. 578/2004 Z. z. Žalovaná 3/ je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti podľa § 4 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. ako právnická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť, avšak žalovaná 1/ ani žalovaný 2/ poskytovateľom zdravotnej starostlivosti nie sú.

18. Súd prvej inštancie zdôraznil, že zásada rovnakého zaobchádzania sa uplatňuje v konaní len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi, medzi ktoré patrí aj zákon č. 576/2004 Z. z. (o poskytovaní zdravotnej starostlivosti), pričom povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti prístupu a poskytovania zdravotnej starostlivosti je explicitne vyjadrená v § 11 ods. 2 tohto zákona. Z vyššie uvedeného vyplýva, že porušenia zásady rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa môže dopustiť subjekt, ktorý zdravotnú starostlivosť priamo poskytuje, t. j. poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, resp. jeho pracovníci svojím konaním v oblasti prístupu a pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a to vo vzťahu k osobe, ktorej sa zdravotná starostlivosť má poskytnúť. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že žalovaný 2/, teda Ministerstvo zdravotníctva je ústredným orgánom štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť a

v zmysle zákona č. 576/2004 Z. z. subjektom, ktorý vydáva všeobecne záväzné právne predpisy, vykonáva v rámci svojej pôsobnosti dozor nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 578/2004 Z. z. (§ 45 zákona č. 576/2004 Z. z., § 81 zákona č. 578/2004 Z. z.), či v niektorých prípadoch vydáva povolenie na prevádzkovanie (§ 11 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., nie však v prípade žalovanej 3/). Povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. tak so zreteľom na vyššie uvedené nemožno aplikovať ani na žalovanú 1/, t. j. Slovenskú republiku.

19. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaní 1/ a 2/ nemohli porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, keďže sami nekonali vo vzťahu k pacientkam a ani neovplyvňovali konanie žalovanej 3/ vo vzťahu k pacientkam, voči ktorým mala byť porušená zásada rovnakého zaobchádzania. Pokiaľ mal aj žalovaný 2/ možnosť či povinnosť vydávať metodické usmernenia, všeobecné právne predpisy, rozhodnutia alebo kontrolovať činnosť žalovanej 3/, toto konanie nemohlo predstavovať vo vzťahu k pacientkam, ktoré mali byť diskriminované na gynekologicko-pôrodnickom oddelení žalovanej 3/ v porovnaní s inými osobami v obdobnom postavení znevýhodňujúce konanie. Porušenia zásady rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle antidiskriminačného zákona sa nemožno dopustiť tým, že by žalovaná 1/ alebo žalovaný 2/ nevykonali kontrolu alebo neprijali opatrenia na odstránenie tvrdenej diskriminácie, ale len konkrétnym konaním vo vzťahu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a pacientky. Z uvedených dôvodov preto žalobu voči žalovaným 1/ a 2/ pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie zamietol a ďalej sa zaoberal tvrdenou diskrimináciou len vo vzťahu k žalovanej 3/.

20. Ozrejmil, že zásada rovnakého zaobchádzania je bližším premietnutím práva na rovnaké zaobchádzanie, ktoré je zakotvené v Článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v Článku 3 ods. 1 a Článku 4 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Základným vnútroštátnym právnym predpisom, ktorý vymedzuje zásadu rovnakého zaobchádzania je antidiskriminačný zákon, ktorý najmä definuje základné pojmy, vymenúva oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania (sústredzuje sa na oblasť sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb, na oblasť vzdelania a na oblasť pracovnoprávných vzťahov) a pri týchto oblastiach vymenúva dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Taktiež ustanovuje formy diskriminácie t. j. aké konania, príp. opomenutia alebo iné prejavy možno považovať za diskrimináciu. Zákon tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania. Osobitná úprava zákazu diskriminácie pre oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti vyplýva z § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z..

21. Aby určité správanie, konanie alebo opomenutie, prípadne určitá situácia alebo prax (ďalej len ako „konanie“) bola porušením zásady rovnakého zaobchádzania, antidiskriminačný zákon ako aj odborná literatúra vyžaduje splnenie určitých podmienok, ktorých splnenie si možno vyvodiť z okolností prípadu, ide o tzv. „prima facie“ prípadu. Týmito podmienkami sú diskriminačný dôvod, oblasť a forma diskriminácie. V rámci posúdenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania je preto žalobkyňou namietané konanie potrebné posúdiť z hľadiska kumulatívneho splnenia týchto podmienok. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z určitých dôvodov. Diskriminačný dôvod nie je potrebné dokazovať, jeho existenciu a príčinnú súvislosť medzi konaním a týmto dôvodom je však potrebné vyvodiť z okolností prípadu a musí existovať dôvodná domnienka jeho existencie a príčinnej súvislosti s konaním. Pod diskrimináciu treba podradiť také

konanie, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným človekom, resp. skupinou ľudí inak než s iným človekom alebo skupinou ľudí na základe jeho odlišnosti, napr. rasového alebo etnického pôvodu, pričom rozhodovanie o tom, či došlo alebo nedošlo ku diskriminácii sa uskutočňuje na základe toho, či existuje príčinná súvislosť medzi znevýhodnením a použitím kritéria pre rozlišovanie. Diskrimináciou je tiež každé neopodstatnené nerovnaké zaobchádzanie s ľuďmi zo strany štátu, právnických alebo fyzických osôb, ktorí majú isté právomoci alebo sa pohybujú v prostredí, kde sú ľudia jeden od druhého istým spôsobom závislí. Diskriminácia môže mať množstvo najrozmanitejších dôvodov od rasového alebo etnického pôvodu, národnosti, vierovyznania, sociálneho pôvodu, rodového pohlavia a pod., ako aj ďalšie dôvody vyplývajúce z akéhokoľvek predsudku (fyzické defekty, poruchy výslovnosti a pod.).

22. Súd prvej inštancie dodal, že už samotná základná definícia zásady rovnakého zaobchádzania, obsiahnutá v § 2 antidiskriminačného zákona je vymedzená v súvislosti s existenciou diskriminačného dôvodu, a to nasledovne: „Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.“ Pre vyvodenie príčinnej súvislosti medzi diskriminačným dôvodom a konaním je spravidla potrebné porovnať domnelú obeť diskriminácie s inou osobou alebo osobami, ktoré sa nachádzajú alebo nachádzali v rovnakej alebo v porovnateľnej situácii (tzv. komparátor), pričom domnelej obeti diskriminácie vznikla týmto rozdielnym zaobchádzaním určitá nevýhoda. Na označenie určitého konania za diskriminačné a na uplatnenie relevantných práv vyplývajúcich z antidiskriminačnej legislatívy je potrebné identifikovať všetky hmotnoprávne znaky diskriminácie v zmysle antidiskriminačného zákona, ktorými sú zakázaný dôvod diskriminácie, chránená oblasť, pomenovanie formy diskriminácie a určenie komparátora (osoby v porovnateľnej situácii).

23. Pozornosť upriamil aj na skutočnosť, že v antidiskriminačnom spore sa ako prostriedok právnej ochrany obete diskriminácie uplatňuje tzv. presun dôkazného bremena na osobu, ktorá sa mala dopustiť diskriminácie (žalovaný). Táto osoba je povinná preukázať, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobkyňa oznámi skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať diskrimináciu. Pokiaľ žalobkyňa svoju časť dôkazného bremena v súdnom konaní unesie, dochádza k presunu dôkazného bremena na žalovaného. Nie každé subjektívne znevýhodnenie je však potrebné považovať za diskriminačné konanie. Pre konštatovanie pravdepodobnosti výskytu diskriminačného konania v posudzovanom prípade je potrebné naplniť aj posledný znak - zakázaný dôvod diskriminácie, ktorý by bol motiváciou (pohnútkou) k subjektívnemu znevýhodneniu. Vo väzbe na to je nevyhnutné, aby existovala príčinná súvislosť medzi konaním a subjektívne motivovaným dôvodom tohto konania. Zmysel a cieľ tejto antidiskriminačnej úpravy spočívajúcej v presune dôkazného bremena spočíva v tom, aby žalobca ako obeť diskriminácie neprehral spor len na základe toho, že neunesol dôkazné bremeno z dôvodu, že nemá prístup k dôkazom. Je potrebné si uvedomiť, že napriek tomu, že v prípadoch diskriminácie sa od jej obete, resp. žalobkyne, nevyžaduje preukázanie zakázaného dôvodu, je potrebné, aby bol v žalobe náležité a dostačujúco označený a zároveň aby existovala dôvodná pochybnosť o tom, že tento dôvod bol skutočne motívom namietaného konania a viedol k jeho negatívnym následkom. Je preto potrebné dokázať odlišné zaobchádzanie na základe konkrétneho identifikovateľného dôvodu.

Žalobkyňa musí zároveň preukázať vznik ujmy, ktorá na základe nedodržania práva na rovnaké zaobchádzanie vznikla.

24. V prejednávanom spore však súd prvej inštancie považoval za nutné vnímať špecifikum spočívajúce v tom, že žaloba nie je podaná priamo tzv. obeťou diskriminácie, ktorej subjektívne práva či právom chránené záujmy mali byť konaním žalovanej 3/ porušené, ale vo veci bola podaná tzv. všeobecná žaloba žalobkyne, a to za účelom ochrany neurčitého väčšieho počtu osôb pred diskrimináciou. Žalobkyňa v žalobe prezentovala, že na gynekologicko-pôrodnickom oddelení žalovanej 3/ došlo k diskriminácii, a to umiestňovaním žien rómskej etnickej príslušnosti do oddelených izieb nižšieho štandardu z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku a v konaní bolo jej povinnosťou v súlade s § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej diskriminácii žien rómskej etnickej príslušnosti a zároveň mala na preukázanie týchto skutočností predložiť súdu dôkazy (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 16/2009).

25. Zdôraznil preto, že žalobkyňu v konaní zaťažuje prioritne bremeno tvrdenia, ktoré musí uniesť, pričom nestačí tvrdiť, ale je potrebné relevantne tvrdiť skutočnosti, na základe ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a to práve zo zakázaného dôvodu, ktorým je v tomto prípade etnická príslušnosť a zároveň pohlavie. Vo vzťahu k tvrdeným skutočnostiam odôvodňujúcim pochybnosť súdu má žalobkyňa zároveň dôkazné bremeno, ktoré je potrebné rozlišovať od dôkazného bremena, že k diskriminácii skutočne došlo. Dôkazná povinnosť je na strane žalobkyne až do času, kým súd dospeje k dôvodnej pochybnosti, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a to na základe žalobkyňou tvrdených skutočností. Žalobkyňa v prejednávanom sporovom konaní tvrdila, a teda za skutočnosti, z ktorých by mal súd prvej inštancie dôvod usudzovať porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania považovala to, že na gynekologicko-pôrodnickom oddeleniach žalovanej 3/ sú ženy rómskej etnickej skupiny umiestňované na osobitné izby, a to z dôvodu ich etnickej príslušnosti, čím podľa názoru žalobkyne dochádzalo k ich segregácii, pričom už týmto podľa jej názoru dochádzalo k ich znevýhodňovaniu voči ostatným pacientkam. K takémuto záveru žalobkyňa dospela na základe vykonaného prieskumu z mája a augusta 2013 a na základe monitoringu diskusných príspevkov na webových stránkach v novembri 2013.

26. Súd prvej inštancie na ozrejmenie uviedol, že segregáciou sa rozumie cielené oddeľovanie ľudí či skupín ľudí podľa určitých sociálnych znakov (napr. podľa náboženstva, rasy, etnicity, sociálnej vrstvy, sexuálnej orientácie) s cieľom zamedziť vzájomným kontaktom medzi takto oddelenými ľuďmi či skupinami ľudí, a to na základe odlišnosti. Ide teda o kumuláciu dvoch faktorov, a to oddeľovanie ľudí, resp. skupín ľudí a že cieľom oddeľovania je zamedzenie vzájomným kontaktom medzi oddelenými ľuďmi alebo skupinami ľudí. V konaní však nebolo zistené, že by dochádzalo cieleným či úmyselným konaním žalovanej 3/ k umiestňovaniu rómskych žien do osobitných izieb na základe ich príslušnosti k etniku. Rozdielne zaobchádzanie je vtedy diskriminačné, keď nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, keď nesleduje legitímny cieľ a ak tam nie je odôvodnený pomer proporcionality medzi použitým prostriedkom a účelom, ktorý sa má realizovať. Bol preto názoru, že sa nemožno stať s názorom žalobkyne, že umiestňovanie žien rómskeho etnika v spoločnej izbe, bez ďalšieho, predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a už vôbec nie s tým, že už len tvrdeným umiestňovaním by malo dochádzať k znevýhodneniu žien rómskeho etnika oproti iným pacientkam, ktoré nepatria do etnickej menšiny. Žalobkyňa nepreukázala, že by žalovaná 3/ znevýhodňovala alebo by mohla

znevýhodňovať pacientky rómskeho etnika na jej oddelení v porovnaní s nerómskymi. O diskrimináciu by išlo vtedy, ak by sa preukázalo, že rómske pacientky sú umiestňované v osobitných izbách, a to práve z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku, čím boli alebo mohli byť znevýhodnené.

27. V konaní bolo výsluchom svedkov zistené, že osobitné, tzv. rómske izby, kde by boli pacientky umiestňované len na základe ich príslušnosti k rómskemu etniku v minulosti (za socializmu) existovali, avšak došlo k ich zrušeniu, pričom ich súčasná existencia nebola potvrdená žiadnym zo svedkov. Je pravdou, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] uviedla, že bola umiestnená na izbe len s príslušníkmi rómskeho etnika a tvrdila, že bola izba špinavá, avšak zároveň potvrdila, že prvé tri dni nepociťovala nespokojnosť, že bola umiestnená na izbe, kde boli len pacientky rómskeho etnika, čo jej na začiatku nevadilo, no potom tam už kvôli smradu nechcela zostať a že personál sa k nej nesprával zle. Svedkyňa potvrdila, že by mala záujem byť na izbe s pacientkami nerómskeho pôvodu, nechcela byť na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu, avšak o takéto premiestnenie vôbec nepožiadala, pričom uviedla, že nemala pocit menejcennosti, ak bola na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu, len išlo o to, že jedna je čistá, druhá špinavá a sťažovala sa na špinu. Z tohto výsluchu však nevyplynulo, že by umiestnenie na izbách záviselo výlučne od jej etnického pôvodu, keďže nie je zrejmé, aká bola jej zdravotná anamnéza, aká bola v období jej hospitalizácie obsadenosť izieb a zároveň podľa názoru súdu prvej inštancie bolo zrejmé, že táto pacientka ujmu nepociťovala, pričom je potrebné poukázať aj na rozporné vyjadrenia svedkyne (napr. že žiadala o preloženie kvôli špine po hospitalizácii na izbu - tri dni jej to nevadilo - o premiestnenie nepožiadala, hádžu všetky do jedného vreca - nesprávali sa k nej zle).

28. Poukázal tiež na to, že ani z výsluchu ďalších svedkýň ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) nemožno usudzovať, že by sa akýmkoľvek spôsobom preukázala tvrdená segregácia, resp. že by z ich výpovedí vyplynula odôvodnená pochybnosť o segregáčnom správaní žalovanej 3/, keďže jednak osobné skúsenosti svedkýň z hospitalizácie u žalovanej 3/ boli v roku 2000, resp. 1991 a 1993, tieto nie je možné vzhľadom na časový úsek, ktorý od tohto obdobia uplynul, vychádzajúc zo skutkového stavu v čase vydania rozhodnutia v zmysle § 217 C. s. p., vyhodnotiť za relevantné a taktiež tieto svedkyne opisovali vtedy aktuálnu situáciu na oddelení buď z rozprávania ich dcér (ktoré tam mali byť v roku 2018, resp. 2019 a v roku 2015) a ktoré sa sťažovali na správanie personálu resp. vychádzali z toho, čo sa hovorilo („ostatné ženy rozprávali“), avšak samé potvrdili, že stav na oddelení nevideli a z vlastného vnímania opisovali len situáciu na oddelení týkajúcu sa návštev, avšak ani to nie konzistentne (že nemohla dcéru navštíviť na izbe, len na chodbe, resp. na izbe iba keď jej tiekla infúzia, inokedy nie kvôli infekciám). Ani žiadna osoba z personálu (lekári, vedúca pôrodná asistentka) nepotvrdila, že by existovali izby, v ktorých sú umiestňované len pacientky rómskej etnickej príslušnosti, naopak všetci svedkovia potvrdili, že na oddeleniach a úsekoch pôrodnictva, gynekológie a rizikovej gravidity sa izby (okrem platených nadštandardných) obsadzujú podľa aktuálneho stavu, diagnózy, resp. zdravotného stavu, podľa obľožnosti a tiež podľa ich želania, ak je možné pacientke vyhovieť. Uvedené podľa názoru súdu zodpovedá aj špecifickosti daného úseku ako gynekologicko-pôrodnického oddelenia.

29. Nad rámec uvedeného súd prvej inštancie uviedol, že aj v prípade, ak by bola pacientka rómskeho etnika umiestnená na izbu s inými pacientkami len rómskeho etnika, táto skutočnosť sama o sebe nepreukazuje existenciu diskriminácie na základe príslušnosti k etniku, či segregáciu pacientiek rómskeho etnika, keďže je v prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti potrebné ďalej skúmať, či to neodôvodňoval zdravotný stav pacientky,

obsadenosť oddelenia, epidemiologické opatrenia alebo či napr. konkrétne ženy samé neuprednostnili pobyt na izbe so ženami ich etnickej príslušnosti oproti pobytu na izbe so ženami z majority a tiež či došlo na tom základe k ich znevýhodneniu. Doplnil, že nemožno opomíňať ani skutočnosť, ktorá bola potvrdená výsluchmi svedkov, že mnohé pacientky najmä, no nie výlučne rómskeho etnika, si žiadajú byť umiestnené so známymi či príbuznými, čo sa javilo súdu prvej inštancie ako logické a úplne pochopiteľné. Nestotožnil sa pritom s argumentáciou žalobkyne, že žalovaná 3/ má aj napriek želaniu pacientky, ktorá chce byť na izbe spolu s jej známu či príbuznou, povinnosť umiestniť ju na inú izbu, hoc proti vôli pacientky, len aby sa vyhla potencionálnemu označeniu jej konania ako diskriminačného. Rešpektovanie želania pacientky, ktorá chce byť umiestnená na izbe s inými pacientkami (hoc ide o pacientky výlučne rómskeho etnika), nemôže byť podľa názoru súdu prvej inštancie označené ako segregáčne konanie zo strany poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a nemalo by mu byť na ťarchu. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti a špecificky ešte na pôrodníckom oddelení nemožno vyhodnocovať oddelene bez zreteľa na zdravotný stav konkrétnej pacientky, ktorá je na oddelení hospitalizovaná a tiež bez zreteľa na jej vôľu.

30. Za potrebné považoval zdôrazniť, že celá argumentácia žalobkyne ako aj dôkazy, ktoré v konaní predložila boli založené na predpoklade, že dochádza k umiestňovaniu pacientiek rómskej etnickej príslušnosti do samostatných izieb s nižším štandardom, avšak uvedená skutočnosť z vykonaného dokazovania vo veci nevyplývala. Pokiaľ teda žalobkyňa celú diskriminačnú žalobu založila na tomto predpoklade, nemohol vyhodnotiť žalobkyňou tvrdené dôvody na dostatočné na vyslovenie záveru o dôvodnom podozrení z diskriminácie, a to s prihliadnutím aj na oblasť, v ktorej sa konanie žalovanej 3/ vyhodnocuje. Dôvodná pochybnosť súdu prvej inštancie nevyplývala ani z listín predložených žalobkyňou. Z prieskumu, ktorého sa zúčastnilo 17 žien vybraných žalobkyňou a následne 3 ženy, nevyplývalo, že všetky tieto ženy boli umiestnené len so ženami z rómskeho etnika (jedna žena uviedla, že bola priamo umiestnená do izby s nerómskymi pacientkami a že niektoré ženy sa samé pýtajú a dajú ich na nerómske izby ak sú voľné), naopak vyplývalo, že bola zaznamenaná existencia zmiešaných izieb a tiež že pacientky boli dopytované na to, kde chcú byť umiestnené (hoc v menšom rozsahu). Tiež dal do pozornosti, že z prieskumu vyplývalo aj to, že postoj žien, ktoré boli umiestnené do izby len so ženami rómskej etnicity, sa vo vzťahu k tejto skutočnosti zjavne líšil (od negatívneho subjektívneho vnímania, cez neutrálny až po preferovanie takéhoto umiestnenia). Bol preto názoru, že tento prieskum nemožno považovať aj s poukazom na vyššie uvedené za relevantný pre dôvodné spochybnenie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania žalovanou 3/. Zároveň žalobkyňou vykonaný monitoring webových stránok nepovažoval za spôsobilý preukázať pochybnosť o diskriminačnom správaní žalovanej 3/ spočívajúce v tvrdení segregácii, keďže obsahoval žalobkyňou vybrané príspevky anonymných osôb, navyše v samotnom závere prieskumu sa uvádza, že „nie každá rómska žena je umiestnená do rómskej izby“. Podotkol, že nemôže opomenúť ani skutočnosť, že tieto listinné dôkazy boli vypracované priamo žalobkyňou.

31. K odbornému sociálno-psychologickému posudku uviedol, že tento sa venuje dopadom segregácie ako sociálnej a kultúrnej izolácii vylúčenej skupiny. Zdôraznil, že v žiadnom prípade nespochybňuje negatívne sociálno-psychologické dopady segregácie na príslušníkov akejkoľvek etnickej či národnostnej menšiny ako ani skutočnosť, že umiestňovanie žien na gynekologicko-pôrodníckom oddelení (aj akomkoľvek inom oddelení) do izieb len na základe etnicity je porušením zásady rovnakého zaobchádzania, ktorú by bolo možné označiť za segregáciu, avšak uvedené z vykonaného dokazovania nevyplývalo a tento záver nevyplýva ani z daného posudku. V rámci dokazovania súd prvej inštancie zohľadnil aj ďalšie listinné dôkazy a prihliadal aj na stanovisko Slovenského národného strediska pre

ľudské práva, pričom neopomenul, že ide o orgán zriadený zákonom. Poukázal však na to, že konštatovanie, resp. záver tohto orgánu vychádzal výslovne zo zistení žalobkyne (z vyššie uvedeného prieskumu a monitoringu), že u žalovanej 3/ dlhodobo existujú oddelené izby, do ktorých sú umiestňované pacientky rómskeho etnického pôvodu (viď strana 2 posudku). Stredisko vychádzalo z vopred žalobkyňou uvedenej prezumpcie, že k oddelovaniu dochádza na základe etnicity a na základe tohto predpokladu konštatovalo, že takáto segregácia predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Opätovne preto akcentoval, že tvrdená segregácia na základe príslušnosti k etnicite zistená nebola. V rámci dokazovania zohľadnil aj správu verejnej ochrankyne práv, avšak ani z jej záverov nevyplynulo, že by dochádzalo k porušovaniu zásady rovnakého zaobchádzania v pôrodniciach konaním žalovanej 3/ (verejná ochrankyňa práv vyjadrila znepokojenie nad niektorými zisteniami - podľa správy nie u žalovanej 3/, poukázala na znaky prierezovej diskriminácie a formulovala odporúčania pre túto oblasť).

32. Pokiaľ žalobkyňa odkazovala na judikatúru vnútroštátnych súdov či Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa umiestňovania detí do samostatných škôl, súd prvej inštancie konštatoval, že nevzhliadol uvedenú judikatúru za aplikovateľnú v prejednávanom prípade, a to práve s poukazom na špecifickú oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, ktorej sa tento spor dotýka. Nevzhliadol teda paralelu medzi vytváraním samostatných školských tried či škôl, ktorých existencia nebola sporná (teda dlhodobým vzdelávaním) s umiestňovaním žien na gynekologicko-pôrodných oddeleniach do izieb, keďže (i) existencia tzv. samostatných rómskych izieb nebola zistená a (ii) ide o špecifickú oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti počas krátkeho a dočasného časového obdobia, kde je nepochybne nutné prihliadať v prvom rade na zdravotný stav pacientky. Z uvedeného dôvodu danú judikatúru vo veci neaplikoval. Za dôvodné nevyhodnotil ani tvrdenia žalobkyne týkajúce sa rôzneho štandardu izieb, keďže v konaní bola predložená fotodokumentácia gynekologicko-pôrodných oddelení, ktorými boli tieto tvrdenia vyvrátené. Poukázal na to, že vo veci bolo nutné zohľadniť okrem špecifik týkajúcich sa oblasti, v ktorej sa poskytuje zdravotná starostlivosť (gynekológia a pôrodníctvo), aj tú skutočnosť, že napriek tvrdeniam žalobkyne o niekoľťoročnej a viacnásobnej diskriminačnej praxi žalovanej 3/, nebola žalobkyňou v priebehu celého konania predložená jediná sťažnosť, žiadosť o prešetrenie postupu či iný dôkaz, v ktorom by sa konkrétna pacientka sťažovala na konanie žalovanej 3/ a ktorá by pociťovala ujmu na základe konania žalovanej 3/. Ani prieskumy vykonané žalobkyňou či výsluchy svedkov nepreukazovali, že by niektorá z oslovených pacientiek pociťovala ujmu. Napriek skutočnosti, že konanie začalo na podklade všeobecnej žaloby, bol názoru, že nemožno opomínať, že cieľom antidiskriminačného zákona je ochrana hoc aj neurčitého počtu osôb zo strany konkrétneho subjektu, a teda ochrana konkrétnych práv či oprávnených záujmov v tomto prípade pacientiek. Východisková dôkazná situácia by bola vo vzťahu k tvrdeniu o diskriminácii iná, ak by sa na žalobkyňu obrátilo viacero osôb, ktoré sa cítili dotknuté na právach a iná, ak bol žalobkyňou vykonaný prieskum, pričom dopytované ženy ujmu ani nepociťovali. Uzavrel preto, že na základe skutočností oznámených a tvrdených žalobkyňou nemožno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a preto nedošlo k presunu dôkazného bremena na žalovanú 3/.

33. Nad rámec uvedeného bolo podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné si uvedomiť, že žaloba bola podaná právnickou osobou, ktorá má hájiť záujem väčšieho a neurčitého počtu osôb, a preto oznámenie diskriminácie, na základe ktorej je možné usudzovať, že k diskriminácii došlo, má byť o to kvalifikovanejšie a podrobnejšie (oproti tvrdeniu v spore konkrétnej osoby). Ak by totižto bolo pripustené, že stačí neurčité, všeobecné a vágne oznámenie, hoc aj obsahujúce diskriminačný dôvod, oblasť a formu

diskriminácie, na základe ktorého by prešlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného, dostal by sa tým žalovaný do pozície, že by mal preukazovať neexistenciu diskriminačného správania vo vzťahu k neurčitému počtu subjektov za neurčité časové obdobie, čím by ad absurdum nebolo z jeho strany možné preukázať, že k diskriminácii nedošlo, prípadne že odlišné správanie voči neurčitému množstvu osôb v neurčitom časovom období bolo odôvodnené. Inak povedané, ak je žalobcom konkrétna osoba je presun dôkazného bremena žiaduci, pretože žalovaný ako subjekt, ktorý mal porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, má viesť objektívne preukázať svoje správanie voči konkrétnej pacientke, ktorá je v porovnaní s inými subjektmi v porovnateľnom postavení (v oblasti zdravotnej starostlivosti napr. s pacientkou s obdobnou zdravotnou anamnézou, prijatou na oddelenie v pri porovnateľnej obsadenosti), čo však nebol prejednávany prípad. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a vyššie popísané skutočnosti dospel súd prvej inštancie k jednoznačnému záveru o nedôvodnosti podanej žaloby neunesením dôkazného bremena tvrdenia, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. Sumarizujúc uviedol, že v konaní neboli preukázané skutočnosti svedčiace o porušení zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu príslušnosti pacientiek k rómskemu etniku žalovanou 3/, či možné znevýhodnenie pacientiek rómskeho pôvodu v porovnaní s nerómskymi, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol aj voči žalovanej 3/.

34. Konštatoval pritom, že nevykonával dôkaz obhliadkou, keďže dospel k záveru, že navrhnutý dôkaz by nebol spôsobilý potvrdiť ani vyvrátiť skutočnosti týkajúce sa diskriminácie žien rómskej etnickej skupiny. Len vykonaním obhliadky (bez výsluchu všetkých pacientiek na oddelení, resp. izbách, personálu a zdravotnej anamnézy pacientiek) gynekologicko-pôrodných oddelení žalovanej 3/ by nebolo možné ustáliť, z akého dôvodu je konkrétna pacientka umiestnená na konkrétnej izbe, a teda navrhnutý dôkaz nedisponoval vypovedacou potenciou ohľadom tvrdení diskriminácie rodičiek rómskej etnicity. Ďalej uviedol, že výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] posudzoval so zreteľom na § 217 ods. 1 C. s. p. s ohľadom na skutočnosť, že jej osobná skúsenosť z hospitalizácie u žalovanej 3/ bola viac ako dvadsať rokov dozadu. Preto v rámci rozsudku vyhodnocoval len skutočnosti, ktoré bolo možné považovať v rámci náležitého zistenia skutkového stavu za relevantné a v spore potrebné, čo platí aj pre výsluch [REDAKOVANÉ] ktorá bola hospitalizovaná v roku 1991 a 1993. Dodal tiež, že návrh žalobkyne v podaní zo dňa 27.6.2022, v ktorom uviedla: „v prípade ak súd aj napriek vyššie uvedenej argumentácii, považuje jej tvrdenia, že protiprávny stav namietaný v tomto konaní stále trvá, za nepreukázané, navrhuje doplniť dokazovanie výsluchom ďalších svedkýň, ktorých mená oznámi súdu v lehote ním určenej...“, nevyhodnotil s poukazom na § 197, § 160 ods. 3 C. s. p. a Čl. 11 ods. 3 Základných princípov C. s. p. ako kvalifikovaný návrh právne zastúpenej žalobkyne na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov, a preto na tento vážny návrh procesne nereagoval (navyše s prihliadnutím na tri predchádzajúce podania žalobkyne - záverečná reč zo dňa 28.1.2022, podania zo dňa 7.3.2022 a 23.6.2022, v ktorých žalobkyňa uviedla, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania).

35. Záverom uviedol, že súdne rozhodnutie nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila (viď rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 251/04, sp. zn. III. ÚS 209/04 a sp. zn. II. ÚS 200/09). Vo svetle uvedeného sa preto bližšie nezaoberal ďalšou argumentáciou strán sporu či každou jednotlivou úvahou strany sporu, nakoľko v rozsudku vyhodnocoval

skutočnosti, ktoré mali význam pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie veci a ktoré považoval za podstatné a relevantné, pričom vyššie uvedené závery dostatočne objasnili nedôvodnosť predmetnej žaloby.

36. Na základe uvedeného súd prvej inštancie za použitia Čl. 12 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, § 2 ods. 1, § 2a ods. 1 až ods. 4, ods. 11 písm. b), § 3 ods. 1, ods. 2, § 9 ods. 1, ods. 2, § 9a, § 11 ods. 1, ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z., § 11 ods. 2 až ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z., § 11 ods. 2, § 79 ods. 1 písm. a), § 81 ods. 1 až ods. 5 zákona č. 578/2004 Z. z. a § 217 C. s. p. žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 C. s. p. Žalovaní 1/, 2/ a 3/ mali v konaní plný úspech, keďže bola žaloba voči nim zamietnutá, preto im proti neúspešnej žalobkyňi vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Zároveň dodal, že dôvody uvedené žalobkyňou, týkajúce sa jej postavenia ako občianskeho združenia, ktorého cieľom je ochrana pred diskrimináciou, či dôvody týkajúce sa spôsobu jej financovania nepovažoval za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemali byť žalovaným priznané trovy konania. Argumentáciu žalobkyne, že sú žalovaní napojení na štátny rozpočet, a preto sa ich nepriznanie trov konania na rozdiel od žalobkyne nedotkne, nevzhliadol ako relevantnú a dôvodnú. Dal do pozornosti, že žalobkyňa, ktorá je občianskym združením zameraným špecificky na ochranu pred diskrimináciou, navyše napriek tvrdenému obmedzenému financovaniu právne zastúpená v konaní, si má byť vedomá toho, že v prípade neúspechu v konaní jej vznikne povinnosť hradiť trovy konania úspešnej strane, a to podľa bez ohľadu na to, či ide o subjekt napojený na štátny rozpočet. Doplnil, že v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. o výške náhrady trov konania žalovaných 1/, 2/ a 3/ rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

37. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa a žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť, alternatívne zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jej odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

38. Namietala záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/. Mala za to, že v tomto smere rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Argumentovala, že z § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona je zrejmé, že každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, teda táto povinnosť platí aj pre orgány štátnej správy a Slovenskú republiku, pričom v prípade jej nedodržania sú povinné znášať aj zodpovednosť. Popieranie zodpovednosti žalovaných 1/ a 2/ je zároveň popieraním medzinárodných záväzkov, ku ktorým sa štát v oblasti ochrany pred diskrimináciou zaviazal. Doplnila, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania dochádza nielen aktívnym konaním, ale aj nečinnosťou, pochybením prijať preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou, jej monitorovanie a v prípade jej zistenia jej odstránenie. V danom prípade poukázala na § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona, ktoré rozširuje povinnosť dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania aj na prijímanie opatrení na ochranu pred diskrimináciou, ktoré predstavujú preventívnu zložku povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania rovnocennú a komplementárnu k povinnosti dodržiavať zákaz diskriminácie. Jej porušenie teda bez ďalšieho predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a zakladá právo na ochranu

podľa § 9 až § 11 antidiskriminačného zákona. Neprijatie preventívnych opatrení na ochranu pred diskrimináciou totižto samo osebe predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

39. Povinnosť prijímať opatrenia na ochranu pred diskrimináciou vyžaduje vynakladanie aktívnych krokov a realizáciu opatrení, ktoré majú potenciál predchádzať diskriminácii a je zároveň aj vyjadrením požiadaviek európskych antidiskriminačných smerníc, podľa ktorých majú členské štáty zabezpečiť, aby nedochádzalo k žiadnej diskriminácii (napr. čl. 2 ods. 1 smernice 2000/43/ES, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod) a ak sa tak nestane, má štát za to niešť zodpovednosť. Žalovaný 2/ je navyše nielen ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, v ktorého pôsobnosti je aj dozor nad jej poskytovaním, ale aj zriaďovateľom žalovanej 3/. Poukázala na to, že súd prvej inštalácie sa záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/ odklonil aj od právneho názoru vyšších súdov, ktoré v rámci rozhodovania vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania právne posudzovali aj zodpovednosť štátu, resp. štátnych inštitúcií za diskriminačné konanie, vrátane segregácie (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 13Co/38/2017, zo dňa 20.3.2018 a uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 19.4.2017, sp. zn. 5Cdo/18/2015). Vyššie súdy vo svojich rozhodnutiach konšatovali pozitívnu povinnosť žalovaných ako štátnych inštitúcií a samosprávy efektívne uplatňovať antidiskriminačnú legislatívu, nielen formalisticky, ale aj materiálne, zdôraznili nutnosť zaujať aktívny prístup aj vo forme prijímania opatrení na ochranu pred diskrimináciou a/alebo skúmania možných diskriminačných dopadov ich rozhodnutí.

40. Zdôraznila pritom, že Najvyšší súd SR v tomto smere uzavrel, že štátne inštitúcie sú povinné postupovať v procese aplikácie antidiskriminačného zákona na konkrétny prípad v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v prípade zistenia skutočností nasvedčujúcej existenciu nožnej diskriminácie, vzniká im pozitívna povinnosť vykonať opatrenia na ochranu pred vznikom diskriminácie. Krajský súd v Prešove okrem iného zdôraznil, že integrácia rómskej menšiny je sprevádzaná množstvom problémov, s ktorými Slovenská republika zápasí, je preto povinnosťou každej zúčastnenej osoby pristúpiť k zaručeniu garantovaných práv nie formalisticky, ale materiálne. Súd prvej inštalácie tieto skutočnosti odignoroval a pasívnu legitímáciu žalovaných 1/ a 2/ v tomto antidiskriminačnom spore tak nesprávne posúdil, preto je jeho rozhodnutie, ktorým žalobu voči nim zamietol, nezákonné.

41. Namietala tiež, že došlo k pochybeniu súdu prvej inštalácie, ak tento nevykonával navrhnuté dôkazy (obhliadku na mieste samom a výsluchy ďalších svedkýň v prípade, ak mal pochybnosť o trvaní protiprávneho stavu). Bola názoru, že vykonaním obhliadky u žalovanej 3/ mohol súd prvej inštalácie na vlastné oči vidieť tvrdený protiprávny stav a síce, že na oboch gynekologicko-pôrodnických oddeleniach existujú osobitné izby, do ktorých sú umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnického pôvodu. Podľa zistení žalobkyne (ako napokon uviedla aj v žalobe) sa jedná vždy o totožné izby, ktoré majú rovnaké čísla, pričom na umiestnenie do tejto izby nie je rozhodujúca zdravotná anamnéza rodičky. Taktiež bolo možné obhliadkou zistiť umiestnenie toaliet a jedálne a tak zistiť rozhodujúce skutočnosti potrebné pre rozhodnutie v merite veci, pričom nebolo potrebné vykonať výsluchy rodičiek prítomných v čase obhliadky na oddelení, či zisťovať ich zdravotnú anamnézu, keďže tieto neboli rozhodujúce na preukázanie existencie oddelených izieb pre rómske rodičky. Súdu prvej inštalácie tiež vytkla pochybenie pri nevykonaní ďalších dôkazov navrhnutých v podaní zo dňa 27.6.2022, ktorým reagovala na výzvu súdu prvej inštalácie, aby oznámila, či protiprávny stav trvá. V reakcii žalobkyňa uviedla, že podľa jej zistení áno, avšak navrhla

doplniť dokazovanie ak by o tejto skutočnosti mal pochybnosti. Súd prvej inštancie však aj napriek pochybnostiam o trvaní protiprávneho stavu navrhovaný dôkaz nevykonával a tak pochybil, keď na jednej strane konštatoval, že existencia oddelených rómskych izieb nebola žalobkyňou preukázaná, no na druhej strane odmietol vykonať ňou navrhované dôkazy, ktoré by prispeli k objasneniu rozhodujúcej skutočnosti.

42. Rozporovala aj záver súdu prvej inštancie, že sa nepreukázalo, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a že nepreukázala umiestňovanie žien na gynekologicko-pôrodných oddeleniach žalovanej 3/ len na základe ich etnicity. Bola názoru, že existencia oddelených izieb pre pacientky rómskeho etnického pôvodu nie je sporná a v konaní bola preukázaná, čo vyplynulo jednak z výpovede svedkyne [REDACTED], ale aj z výpovedí svedkýň [REDACTED] a [REDACTED], ktoré síce rodili v čase pred podaním žaloby, no po jej podaní rodili ich dcéry a príbuzné, ktoré jednoznačne existenciu izieb potvrdili. Existencia izieb pre rómske ženy vyplýva aj z rozhovorov s rómskymi ženami v rámci realizovaného prieskumu žalobkyne z roku 2013 a tiež z diskusií mamičiek na diskusných fórach. Existenciu rómskych izieb potvrdzoval aj zdravotnícky personál a aj žalovaná 3/ vo svojich podaniach. Súd prvej inštancie však tieto dôkazy, no najmä výpovede svedkýň - rómskych pacientiek bagatelizoval a pri svojom rozhodovaní kladol väčšiu váhu výpovediam zdravotníckeho personálu, ktorý síce samotnú existenciu rómskych izieb explicitne nepoprel, avšak spochybňoval úmysel (zámer) umiestňovať rómske ženy oddelene. Žalovaná 3/ tvrdila, že rómske izby sú skôr dôsledkom napr. spoločenského kontextu, vzťahu medzi majoritou a menšinami, či marginalizácie rómskej menšiny a opomenutia zo strany štátu riešiť tieto problémy. Prax oddeľovania rómskych pacientiek v pôrodniciach ostatne potvrdila aj verejná ochrankyňa práv v ňou vydannej správe, ktorá bola predložená ako dôkaz, avšak súd prvej inštancie napriek tomu dospel k záveru, že existencia oddelených rómskych izieb nebola žalobkyňou preukázaná a preto nedošlo k presunu dôkazného bremena na žalovaných.

43. Vo vzťahu k uvedenému bola názoru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne interpretoval, taktiež jeho hodnotenie dôkazov predstavuje porušenie zásady tzv. rovnosti zbraní, ktorá je súčasťou práva na spravodlivý proces a predstavuje tak vadu inú vadu konaniach, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zotrvala na tom, že v konaní jasne preukázala dlhodobú existenciu izieb, na ktoré sú umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnického pôvodu, ktoré majú aj oddelenú jedáleň a toalety. Táto prax bez ďalšieho predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania na základe etnického pôvodu a pohlavia. Zámer žalovaných segregovať rómske ženy na základe ich etnicity žalobkyňa z podstaty veci nevie dokázať a uvedená požiadavka je v rozpore s princípmi dokazovania v antidiskriminačných sporoch, tak ako sú ustálené relevantnou judikatúrou. Požiadavku súdu prvej inštancie, aby v konaní preukázala aj znevýhodnenie rómskych pacientiek oproti ostatným pacientkam, inak nie je možné konštatovať porušenie zásady rovnakého zaobchádzania označila za odklon od judikatúry vnútroštátnych súdov a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ako aj Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdneho dvora EÚ“). Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že umiestňovanie žien rómskeho etnika v spoločnej izbe bez ďalšieho nepredstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a namietala, že súd prvej inštancie v tomto smere na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

44. Dôvodila, že už samotné oddelenie jednotlivcov patriacich k určitej rase alebo etnickej skupine predstavuje odlišné zaobchádzanie a znevýhodnenie. Pre vyhodnotenie

menej priaznivého zaobchádzania nie je preto potrebné (tak ako požadoval súd prvej inštancie), aby bolo prítomné aj rozdielne zaobchádzanie s uvedenou skupinou a jej ďalšie znevýhodnenie. Uvedené nie je výmyslom žalobkyne, ale vychádza z judikatúry vnútroštátnych súdov, ESLP a Súdneho dvora EÚ, ktoré zdôrazňujú, že východisko, podľa ktorého znevýhodnenie spočíva už v samotnom oddeľovaní osôb patriacich k určitej etnickej skupine, či rase je pre tieto osoby stigmatizujúce a znamená pre nich pocit vylúčenia a menejcennosti, vyplýva už z rozhodnutia Najvyššieho súdu USA v prípade *Brown v. Board of Education of Topeka* ako aj z rozsudku zo 16. júla 2015, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14 a tiež na z nedávneho rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR v rozsudku zo dňa 13.5.2022 (§ 52) č. k. Cdo/473/2021-337. Mala za to, že súd prvej inštancie sa zamerlal na preukazovanie zámeru oddeľovať, ale odignoroval interpretáciu, že segregáciu je možné v súlade s Čl. 3 Medzinárodného dohovoru OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie („UN CERD”), kvalifikovať ako formu diskriminácie per se, ktorá vzniká tiež de facto akumuláciou osôb menšinového etnika napríklad aj v prostredí nemocnice, bez ohľadu na to, či sa tak stalo so zlým úmyslom či nie. Segregácia môže vzniknúť aj ako dopad navonok neutrálnych opatrení bez zjavného úmyslu segregovať. Podľa Čl. 3 UN CERD musia zmluvné štáty dohovoru taktiež predchádzať vzniku segregácie a aktívne ju riešiť.

45. V kontexte uvedeného považovala za irelevantné, či zo strany žalovaných existuje úmysel diskriminovať. Žalovaná 3/ ako nemocnica v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu tak musí prijímať efektívne opatrenia na to, aby predchádzala vzniku (aj samovoľnej) segregácie rómskych žien a v prípade jej existencie ju odstraňovala. Uvedené východisko sa premietlo do viacerých rozhodnutí ESLP, na ktoré v priebehu konania poukazovala, napr. rozsudok v prípade vecí *Sampani a ostatní proti Grécku* zo dňa 11.12.2012, sťažnosť č. 59608/09, v rozhodnutí Komory ESLP vo veci *Lavida a ostatní proti Grécku* zo dňa 30.5.2013, sťažnosť č. 7973/10, v rozhodnutí Veľkého senátu ESLP vo veci *D.H. a ostatní proti Českej republike* zo dňa 13.11.2007, sťažnosť č. 57325/00, v rozhodnutí Veľkého senátu ESLP vo veci *Oršuš a ostatní proti Chorvátsku* zo dňa 16.3.2010, sťažnosť č. 15766/03, v rozhodnutí Komory ESLP vo veci *Horváth a Kiss proti Maďarsku* zo dňa 29.1.2013, sťažnosť č. 11146/11, či nedávneho rozsudku ESLP v prípade *X a ostatní proti Albánsku* (rozsudok zo dňa 31.5.2022). V danom prípade (ako konštatovalo aj Slovenské národné stredisko pre ľudské práva vo svojom odbornom stanovisku k veci zo dňa 8.11.2021) sa jedná o tzv. štrukturálnu diskrimináciu, ktorú predstavujú normy, pravidlá, postupy, vzorce postojov a správania v inštitúciách a iných spoločenských štruktúrach, ktoré vedome alebo nevedome bránia skupinám alebo jednotlivcom v prístupe k rovnakým právam a príležitostiam, ktoré majú ostatní, avšak súd prvej inštancie tento kontext pri svojom rozhodovaní nezohľadnil.

46. Namietala tiež, že sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal jej argumentáciou o viacnásobnej diskriminácii, kedy k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania dochádza v danej veci na základe viacerých chránených dôvodov. V tomto prípade označila etnický pôvod a pohlavie ako dva chránené diskriminačné dôvody. Vo vzťahu k diskriminácii na základe pohlavia uviedla, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania dochádza v pôrodnici, v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom, v čase kedy sú pacientky zraniteľné ako ženy, pričom za diskrimináciou na základe pohlavia je možné v zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ považovať akékoľvek nepriaznivé zaobchádzanie so ženou v súvislosti s materstvom a tehotenstvom. Bola preto názoru, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie a jeho právna kvalifikácia segregácie premietajúca sa v jeho požiadavke dokazovať aj znevýhodnené zaobchádzanie s rómskymi rodičkami, či zámer žalovanej 3/ umiestňovať rómske pacientky na oddelené izby na základe ich etnicity, je v príkrom rozpore s citovanými rozhodnutiami a ustálenou rozhodovacou praxou súdov.

47. Rozporovala aj záver súdu prvej inštancie o nenaplnení dôvodov na aplikáciu § 257 C. s. p. pri rozhodovaní o trovách konania a mala za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Skutočnosť, že je občianskym združením, ktorého predmetom je ochrana pred diskrimináciou so zameraním na ochranu práv rómskej menšiny, spôsob jej financovania účelovými finančnými prostriedkami a skutočnosť, že nevyvíja podnikateľskú činnosť z ktorej by dosahovala zisk, považovala za skutočností osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú postup súdu podľa § 257 C. s. p. a za takúto považovala aj skutočnosť, že uvedené súdne konanie žalobkyňa vedie vo verejnom záujme ako strategické súdne konanie s cieľom poukázať na štrukturálnu diskrimináciu rómskych žien v pôrodniciach. Mala tiež za to, že súd prvej inštancie mal prihliadať aj na majetkovú sféru žalovaných, pre ktorých majetkové pomery nepriznanie náhrady trov konania nebude mať závažný dopad a postupovať teda podľa § 257 C. s. p. a výnimočne náhradu trov konania žalovaným nepriznať.

48. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedli, že sa pridriavajú všetkých svojich doterajších vyjadrení. Boli názoru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav, vykonal náležité dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre rozhodnutie vo veci a vyvodil aj správne právne závery a v súlade s judikatúrou súdov a vyššie citovaných právnych predpisov vyložil svoje úvahy pre ktoré žalobu zamietol. K námietke žalobkyne vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní existencie tzv. rómskych izieb uviedli, že súd prvej inštancie jasne a logickým úsudkom vyvodil právny záver, že v antidiskriminačnom spore sa ako prostriedok právnej ochrany obete diskriminácie uplatňuje tzv. presun dôkazného bremena na osobu, ktorá sa mala dopustiť diskriminácie. Táto osoba je povinná preukázať, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobkyňa oznámi skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať diskrimináciu. Pokiaľ žalobkyňa svoju časť dôkazného bremena v súdnom konaní unesie, dochádza k presunu dôkazného bremena na žalovaného. Dôvodili, že súd prvej inštancie riadne odôvodnil, prečo žalobkyňou navrhované dôkazy nevyhoveli, pričom poukázali na to, že rovnaký právny záver je uvedený aj v iných rozhodnutiach súdov týkajúcich sa antidiskriminačných sporov napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/21/2019, zo dňa 20.8.2020.

49. Zdôraznili, že vo svojich vyjadreniach namietali právne skutočnosti uvádzané žalobkyňou vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimácii a na súdnom pojednávaní dňa 9.3.2022 aj podrobnejšie zdôvodnili nesplnenie podmienok pasívnej vecnej legitimácie v prejednávanej veci. Zopakovali, že § 3 ods. 1 a ods. 2 antidiskriminačného zákona je potrebné chápať v kontexte zákona č. 576/2004 Z. z., pričom žalobkyňa nesprávne vykladá § 2 ods. 1 tohto zákona, keď nerozlišuje kto je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorý vystupuje ako subjekt so samostatnou právnou subjektivitou a aké právomoci vo vzťahu k poskytovateľovi (žalovanej 3/) má jej zriaďovateľ (žalovaný 2/). Rovnako § 12 zákona č. 576/2004 Z. z. jasne definuje vzťah pacienta a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, teda že je to právny vzťah, ktorého predmetom je poskytovanie zdravotnej starostlivosti a vzniká na základe dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorú osoba uzatvorí s poskytovateľom, ak tento zákon neustanovuje inak. Z hľadiska posúdenia vecnej legitimácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa žalobkyňa domnieva, že žalovaní 1/ a 2/ sú účastníkmi určitého hmotnoprávneho vzťahu. Žalobkyňa nepreukázala, že sú nositeľmi hmotnoprávnej povinnosti. Poukázali tiež na to, že zákon č. 576/2004 Z. z. nepozná termín „umiestňovanie pacientov na lôžku“, ale „pobyt na lôžku“ a dodali, že žalobkyňa nevykladá antidiskriminačný zákon v kontexte právnych predpisov upravujúcich poskytovanie zdravotnej starostlivosti, na ktoré antidiskriminačný zákon odkazuje.

50. Argumentovali, že základným účelom vyplývajúcim zo zákona č. 576/2004 Z. z. je správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorá je definovaná v § 4 ods. 3, pričom žiadna zo svedkýň v pozícii pacientiek netvrdila, že by jej napríklad bolo odopreté poskytovanie zdravotnej starostlivosti alebo jej nebola poskytnutá účinná liečba, prípadne pobyt na lôžku z dôvodu jej príslušnosti k rómskemu etniku. To potvrdili aj výpovede svedkov - zamestnancov žalovanej 3/, ktorí jasne uviedli, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti postupujú rovnako bez ohľadu na rasu, náboženstvo a národnosť (svedkovia MUDr. [REDAKOVANÉ] a MUDr. [REDAKOVANÉ]). Rovnako žiadna zo svedkýň - pacientiek neuviedla, že by pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti u žalovanej 3/ bolo zo strany zdravotníckeho personálu vyžadované uvedenie príslušnosti k rómskemu etniku. Čo sa týka počtu lôžok, zamestnanci žalovanej 3/ zhodne uviedli kritériá, na základe ktorých sa pacientky umiestňujú na jednotlivé izby a zdôraznili najmä ekonomické možnosti, ako aj nárast pôrodov, ktorý (ako uviedli) je u rómskej populácie vyšší. Neexistujú žiadne pokyny ani usmernenia zo strany žalovaných 1/ a 2/, ani zo strany žalovanej 3/, ako sa majú umiestňovať pacienti do nemocničných izieb.

51. Rozporovali tiež aj anonymný prieskum vo veci diskriminácie z roku 2013, na ktorom žalobkyňa postavila žalobu a poukázali aj na rozsudok EŠLP č. 53335/05 zo dňa 21.6.2011, ktorý konštatuje, že štatistiky musia byť nespochybniteľné a oficiálne. Poukázali na to, že dôkaz výsluchom svedkov - pacientov hospitalizovaných u žalovanej 3/ navrhla žalobkyňa vykonať až následne, po vykonaní výsluchu zamestnancov žalovanej 3/ v júli 2018, a aj to až na výzvu súdu prvej inštancie zo dňa 26.10.2018. Svoju dôkaznú situáciu žalobkyňa postavila na anonymnom prieskume vykonanom v mesiacoch máj až august roku 2013, monitoringu diskusných príspevkov na webových stránkach, na štúdiách venujúcim sa sociálno-psychologickým posudkom a stanovisku Slovenského národného strediska pre ľudské práva, ktoré bolo vypracované na základe zistení žalobkyne. K týmto dôkazom sa vyjadrili v prvoinštančnom konaní, rovnako ako aj k výpovediam svedkov navrhnutých žalobkyňou, ako aj žalovanou 3/. Mali za to, že súd prvej inštancie logicky vysvetlil aj hodnotenie dôkazov a svoje právne závery odôvodnil relevantnými právnymi predpismi a rozsudkami súdov tak vo vzťahu k tvrdeniam o umiestňovaní pacientiek rómskeho etnika do oddelených izieb, ako aj vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii, teda vec správne právne posúdil, preto tvrdenia žalobkyne o tom, že súd prvej inštancie bagatelizoval výpovede svedkýň – rómskych pacientiek, označili za účelové.

52. Zdôraznili, že žalobkyňa nedoložila žiaden dôkaz o svojich tvrdeniach o vytváraní rómskych izieb, či už vo forme sťažnosti konkrétnej pacientky, kde by bolo zdokumentované časové obdobie poskytnutia zdravotnej starostlivosti alebo predložením rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktoré by konštatovalo, že rómskym pacientkam bola poskytovaná neadekvátna zdravotná starostlivosť z dôvodu ich etnickej príslušnosti. Dali do pozornosti, že žalovaná 3/ vyvrátila aj tvrdenia svedkýň žalobkyne o nedodržíavaní hygienických štandardov v nemocničných izbách, a to aj predložením fotodokumentácie nemocničných izieb a priestorov sociálneho zabezpečenia tejto nemocnice. Rovnako žalobkyňa nekonkretizovala predstavu a formu prijatia preventívnych opatrení na odstránenie rasovej diskriminácie, pričom v zákone č. 576/2004 Z. z. je obsiahnutý žiadúci princíp rovnakého prístupu k pacientom. Poznamenali, že neexistuje rozhodnutie súdu, ktorý by vyslovil rozpor zákona č. 576/2004 Z. z. s Ústavou SR alebo právom Európskej únie, rovnako ako neexistuje žiadne usmernenie žalovaných 1/ a 2/ v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, napr. usmernenie o vedení zdravotnej dokumentácie, ktoré by obsahovalo povinnosť uvádzať príslušnosť k etniku, národnosti alebo náboženstvu. Uviedli tiež, že žalobkyňa nereagovala na ich výzvu, aby predložila konkrétne podanie, či podnet, ktoré by preukazovali jej tvrdenie o vytváraní rómskych izieb alebo o tom, že pacientkam patriacim k

rómskemu etniku nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť správne. Ani jedna z pacientiek vo svojich výpovediach neuviedla, že by pociťovala akúkoľvek ujmu z dôvodu, že bola na izbe s rómskou pacientkou a žiadna nepreukázala, že žiadala o presun na inú izbu.

53. K námietke žalobkyne týkajúcej sa priznania trov konania uviedli, že žalobkyňa si musí byť vedomá znášania nákladov súdneho konania v prípade zamietnutia žaloby, ako aj procesnej zodpovednosti za voľbu konkrétneho prostriedku uplatňovania práva. Uplatnili si trovy konania, ktoré boli účelne vynaložené v priamej vecnej a časovej súvislosti s predmetným súdnym konaním, pričom konali hospodárne, podľa pokynov súdu prvej inštancie, nežiadali o odročenie pojednávania. Doplnili, že na súdnom pojednávaní dňa 29.6.2022 sa v súlade so zásadou hospodárnosti konania vyjadrili k písomnému vyjadreniu žalobkyne doručenému súdu dňa 27.6.2022, a to priamo na tomto pojednávaní.

54. Žalovaná 3/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne odmietla argumentáciu žalobkyne vo vzťahu k nevykonaným dôkazom, keď sa plne stotožnila so závermi súdu prvej inštancie, že dané dôkazy nedisponujú vypovedacou hodnotou ohľadom žalobkyňou tvrdenej diskriminácie. Poukázala na to, že obrazovým materiálom predloženým v konaní preukázala, že všetky izby na oddelení gynekológie a pôrodnictva sú vybavené v rovnakom štandarde s výnimkou tzv. nadštandardných izieb, ktoré sú poskytované za vopred stanovený a zverejnený poplatok a o možnosti výmeny izby či o možnosti výberu nadštandardnej izby za poplatok sú všetky pacientky poučené v informovanom súhlase, ktorý sa udeľuje pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Zároveň opätovne argumentovala, že pokiaľ je pôrodnosť žien rómskeho etnika niekoľkokrát vyššia ako u žien majority a tieto ženy preferujú umiestnenie na izbách s pacientkami rovnakého etnika, nie je možné vyhnúť sa stavu, kedy sú na jednej izbe umiestnené pacientky práve daného etnika. Ako však bolo počas konania preukázané, nie je vôbec vylúčené, aby bola pacientka z minority umiestnená medzi pacientky z majority.

55. Bola preto názoru, že pokiaľ je všetkým pacientkam poskytnutá zdravotná starostlivosť v rovnakom štandarde a taktiež na izbách v rovnakom štandarde, nemožno hovoriť o diskriminácii ani o segregácii. Čo sa týka umiestnenia toaliet a jedální dodala, že logicky zdôvodnila, že sociálne zariadenia a jedálne sú k dispozícii pacientkam z tých izieb, ktoré sú im dispozične najbližšie, pričom aj sociálne zariadenia aj jedálne sú vybavené v rovnakom štandarde, čo žalobkyňa počas konania nerozporevala, preto sa to považuje za nespornú skutočnosť. Z uvedených dôvodov žalovaná 3/ odmietla tvrdenie žalobkyne, že navrhovaný dôkaz obhliadkou mal potenciál zistiť rozhodujúce skutočnosti a minimálne v zmysle zásady hospodárnosti konania nemal súd prvej inštancie dôvod navrhovaný dôkaz pripustiť a vykonať. Stotožnila sa so záverom súdu prvej inštancie ohľadom ďalšieho návrhu žalobkyne na doplnenie dokazovania, nakoľko v zmysle § 195 ods. 1 C. s. p. môže súd na návrh nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak, avšak v zmysle § 197 C. s. p. je nevyhnutné, aby strana na preukázanie skutočností navrhla ako svedka konkrétnu osobu. Súd prvej inštancie tak o návrhu žalobkyne rozhodol správne a v súlade s procesným predpisom.

56. Opätovne zdôraznila, že nemožno konštatovať segregáciu tam, kde k oddeleniu dochádza na základe želania osoby, alebo z dôvodu iných závažných (hygienicko-epidemiologických) skutočností. Poukázala na to, že z dokazovania vyplynulo, že je v rámci možností ochotná vyjsť v ústrety všetkým pacientkam aj v prípade umiestňovania na jednotlivé izby, a preto ak to aktuálna obložnosť oddelenia dovoľuje, môžu byť pacientky na jednotlivé izby umiestnené na základe vlastných preferencií. Zopakovala, že ani sama, ani jej

zdravotnícky personál nepotvrdili existenciu rómskych izieb, nakoľko u nej neexistuje pravidlo alebo interná norma prikazujúca, aby pacientka rómskeho etnika musela byť umiestnená na konkrétnu izbu oddelenia šestonedelia. Ak sa pritom na jednej izbe stretnú pacientky rómskej menšiny vzhľadom na vyššiu pôrodnosť daného etnika, danú skutočnosť akceptujú, nijakým spôsobom nedávajú najavo svoju nespokojnosť a nedožadujú sa preloženia na inú izbu, nemožno hovoriť o segregácii. Namietala tiež, že predložená správa verejnej ochrankyne práv, či stanovisko Slovenského národného strediska pre ľudské práva ako dôkaz neobstoja, nakoľko nebola u nej vykonaná verejnou ochrankyňou práv ani iným obdobným orgánom kontrola či šetrenie, z ktorých by vyplynul jednoznačný a nespochybniteľný záver o oddeľovaní skupiny pacientov od iných pacientov, čím by bolo jednoznačne preukázaná segregačná prax. Priestory oddelenia gynekológie a pôrodnictva nie sú nijakým spôsobom uzatvorené, pacientkam je umožnený voľný pohyb a vstup do všetkých verejnosti prístupných priestorov, preto kategoricky odmietla tvrdenie žalobkyne o tom, že v jej podmienkach neboli vytvorené predpoklady k predchádzaniu vzniku segregácie. Takisto sa nestotožnila s názorom žalobkyne, že je povinná zamedzovať aj samovoľnej segregácii, keď nie je v jej moci, ani jej zákonnou povinnosťou konať proti vôli osôb, ak sa samé, na základe svojho slobodného rozhodnutia, socializujú s osobami im z rôznych dôvodov blízkymi.

57. Nestotožnila sa ani s argumentáciou žalobkyne o dôvodnosti použitia § 257 C. s. p. a s jej námietkou, že sa pri rozhodovaní o trovách konania malo prihliadať aj na majetkovú sféru žalovaných, pre ktorých majetkové pomery nepriznanie náhrady trov konania nebude mať závažný dopad. Zdôraznila, že ako štátna príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného 2/ a ako správca majetku štátu je povinná s majetkom štátu, ktorým sú aj finančné prostriedky, nakladať hospodárne a efektívne, čo tiež znamená, že ak musela vynaložiť finančné prostriedky na efektívnu obranu v spore, ktorý sama neiniciovala, má jej byť priznaný nárok na náhradu trov konania. Poukázala na to, že je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného 2/, ktorý je takisto napojený na štátny rozpočet, a preto mala za to, že ak je v obdobnom postavení ako žalobkyňa, nemôže byť na svojom práve na náhradu trov konania jeden z účastníkov zvýhodnený a druhý znevýhodnený.

58. Žalobkyňa na vyjadrenia žalovaných 1/ až 3/ k odvolaniu nereagovala.

59. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 30.1.2026 (§ 387 ods. 1, § 219 ods. 3 C. s. p.).

60. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobkyne odvolací súd na ozrejmienie metodológie aktivity všeobecného súdu v antidiskriminačných sporoch uvádza, že v zmysle § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona je potrebné, aby konajúci súd najprv ustálil, či došlo ku konaniu (opomenutiu), ktoré je podľa žalobcu diskriminačné. V prípade, ak je toto skutkové zistenie pozitívne, vyvstáva druhá otázka z hľadiska poskytovanej súdnej ochrany podstatná, a to či konanie (opomenutie), ku ktorému došlo, napĺňa legálne znaky diskriminácie. Na základe kladnej odpovede na v poradí druhú otázku je potom povinnosťou konajúceho súdu skúmať, či žalovaný unesie dôkazné bremeno vo vzťahu k neporušeniu

zásady rovnakého zaobchádzania. Popísaná metodológia okrem iného znamená, že ak hneď v úvode svojho rozhodovacieho procesu konajúci súd dospeje ku záveru, že žalobcom tvrdené konanie sa nepreukázalo, potom jedinou možnou odpoveďou na druhú otázku je, že k diskriminácii nedošlo, a následne z hľadiska poskytovanej súdnej ochrany ani nie je podstatné, či žalovaný svoje dôkazné bremeno podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona uniesol (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 91/2025). V zmysle uvedeného teda na to, aby prešlo dôkazné bremeno na žalovaného, musí byť žalobcom tvrdený skutkový stav preukázaný do tej miery, aby zakladal dôvodnosť záveru, že žalobcom vymedzené konanie žalovaného je konaním diskriminačným.

61. Ustanovenie § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona predstavuje zásadnú odchýlku konania vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania od klasického sporového súdneho konania v oblasti dokazovania. Táto odchýlka sa týka preneseného dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného. V klasickom sporovom konaní sa uplatňuje zásada incumbit probatio, čo znamená, že dôkazné bremeno postihuje zásadne vždy toho, kto niečo tvrdí. V zmysle danej zásady žalobca musí tvrdiť rozhodujúce skutočnosti o porušení alebo ohrození jeho subjektívneho práva (ide o povinnosť tvrdenia a bremeno tvrdenia, ktoré spočíva na žalobcovi a žalovaný sa v spore bráni tým, že uvádza na svoju obranu tvrdenia, ktoré samozrejme závisia od tvrdení, ktoré uviedol žalobca). Ak žalobca neoznačil alebo nepredložil relevantné dôkazy, ktoré podporujú jeho tvrdenie, súd v zásade nemusí z vlastnej iniciatívy vyhľadávať a predkladať dôkazy a rozhodne spor na základe tých dôkazov, ktoré mu predložia sporové strany. K otázke prenesenia dôkazného bremena sformuloval stanovisko Európsky súd pre ľudské práva, v zmysle ktorého na preukázanie nepriamej diskriminácie a presunu dôkazného bremena je nevyhnutné uviesť skutočnosti, z ktorých možno vyvodit' diskrimináciu dôkazom prima facie. Následne sa dôkazné bremeno presúva na žalovaného, aby preukázal, že k diskriminácii nedošlo. Úvaha súdu, či v konkrétnom prípade žalobca dôkazné bremeno uniesol a založil tým presun dôkazného bremena na žalovaného, musí vyplývať za starostlivo zvážených všetkých skutkových individuálnych okolností prípadu, teda súd prihliadne na všetko, čo počas konania vyšlo najavo (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 90/2015).

62. V rámci únievého práva bol princíp preneseného dôkazného bremena vygenerovaný Súdny dvorom Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) v rámci jeho judikatúry ako princíp, ktorý odráža potrebu efektívneho uplatňovania princípu rovnosti. Potreba preneseného dôkazného bremena vychádza z charakteru antidiskriminačných sporov, predovšetkým z toho, že diskriminácia sa len zriedka deje otvorene, väčšinou o nej neexistujú priame dôkazy a žalobca spravidla nedisponuje dostatkom informácií, ktorými by mohol bez akýchkoľvek pochybností preukázať existenciu diskriminácie, resp. porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Princíp preneseného dôkazného bremena bol po etablovaní v judikatúre SDEÚ premietnutý do osobitnej smernice Rady č. 97/80/ES z 15. decembra 1997 o dôkaznom bremene. V prípade diskriminácie na základe pohlavia, neskôr bol tento princíp zakotvený aj v neskorších antidiskriminačných smerniciach č. 2000/43/ES, č. 2000/78/ES, č. 2002/73/ES, č. 2006/54/ES. V antidiskriminačných sporoch slovenský zákonodarcia implementovaním európskych antidiskriminačných smerníc obrátil dôkazné bremeno a vo väčšej miere ním zaťažil žalovaného. Aj keď je táto konštrukcia nášmu civilnému sporu pomerne cudzia, v zmysle tohto ustanovenia antidiskriminačného zákona spočíva v tom, aby žalobca neprehral spor len na základe toho, že neuniesol dôkazné bremeno z dôvodu, že nemá prístup k dôkazom (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5CdoPr/10/2025).

63. Odvolací súd s poukazom na uvedené konštatuje, že na naplnenie uvedenej podmienky prechodu dôkazného bremena na žalovaného spočívala na žalobkyni povinnosť predložiť dôkazy, z ktorých sa na prvý pohľad javí, že došlo k diskriminácii, teda v prejednávanej veci zaťažovalo žalobkyňu dôkazné bremeno preukázať, že u žalovanej 3/ dochádza k systematickému oddeľovaniu (k žalobkyňou tvrdenej segregácii) rómskych rodičiek na samostatných (dlhodobo totožných) izbách na základe ich etnicity, pričom v zhode s argumentáciou súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňou predložené dôkazy na takýto záver nepostačovali.

64. Segregáciou sa rozumie cielené oddeľovanie ľudí či skupín ľudí podľa určitých sociálnych znakov (napr. podľa náboženstva, rasy, etnicity, sociálnej vrstvy, sexuálnej orientácie) s cieľom zamedziť vzájomným kontaktom medzi takto oddelenými ľuďmi, resp. skupinami ľudí. Odvolací súd konštatuje, že všetci svedkovia navrhnutí žalovanou 3/ odmietli, že by dochádzalo k oddeľovaniu pacientiek na základe ich etnicity a k systematickému vytváraniu tzv. rómskych izieb. V súvislosti s dôkazným bremenom žalobkyne je potrebné poukázať na skutočnosť, že konanie v prejednávanej veci trvalo dlhší čas, pričom napriek spornosti skutkového stavu a možnosti žalobkyne predložiť dôkazy na preukázanie existencie izieb, v ktorých by žalovaná 3/ systematicky oddeľovala ženy rómskeho etnika od ostatných pacientiek, žalobkyňa takýto dôkaz (napr. sťažnosť na umiestnenie, návrh výsluchu takto oddelene umiestnenej ženy rómskeho etnika) neprodukovala a na takýto záver nepostačovali ani svedecké výpovede ňou navrhnutých svedkýň.

65. Súd prvej inštancie správne poukázal na skutočnosť, že osobná skúsenosť svedkýň [REDAKOVANÉ] bola zo septembra 2017, svedkyne [REDAKOVANÉ] cca z roku 2000 a svedkyne [REDAKOVANÉ] z rokov 1991 a 1993, sprostredkovaná skúsenosť z rozprávania dcér svedkýň [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] z roku 2019 a z roku 2015, teda uvedené výpovede aj z dôvodu značného časového odstupu od dátumu rozhodnutia v prejednávanej veci nebolo možné vyhodnotiť ako preukazujúce žalobkyňou tvrdený stav (ods. 16.5. napadnutého rozhodnutia). Rovnako nebolo možné dospieť k záveru o diskriminácii vytváraním tzv. rómskych izieb u žalovanej 3/ ani zo žalobkyňou predloženého dotazníka (prieskumu) a zo samotnou žalobkyňou vykonaného monitoringu webových stránok, z odborného sociálno-psychologického posudku, stanoviska Slovenského národného strediska pre ľudské práva a správy verejnej ochranky práv, s ktorými dôkazmi sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vysporiadal (ods. 17.1. až 17.3. napadnutého rozhodnutia) a s ktorým vyhodnotením sa odvolací súd stotožnil a v podrobnostiach naň odkazuje. Navyše je potrebné zdôrazniť, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (aj v rámci hospitalizácie u žalovanej 3/) je v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. primárnym hľadiskom poskytnutie riadnej zdravotnej starostlivosti, a teda prioritované sú aj pri umiestňovaní pacientov nevyhnutne zdravotné hľadiská a nepochybne aj existencia voľných lôžok, nemožno teda bez ďalšieho vzhliadnuť možnú príčinnú súvislosť medzi žalobkyňou tvrdeným konaním žalovanej 3/ a dôvodom tvrdenej diskriminácie spočívajúcim v etnicite rómskych pacientiek.

66. Neobstojí ani námietka o nevykonaní dôkazov, keď v zhode s argumentáciou súdu prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že samotná obhliadka, bez ďalšieho, by nebola spôsobilá založiť záver o diskriminácii rómskych žien a zároveň vybavenie a stav zariadenia a priestorov žalovaná 3/ doložila aj formou fotodokumentácie. Taktiež návrh právne zastúpenej žalobkyne na výsluch ďalších svedkov v podaní zo dňa 27.6.2022 súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako nekvalifikovaný s poukazom na § 197, § 160 ods. 3 C. s. p. a Čl. 11 ods. 3 Základných princípov C. s. p.. V danej súvislosti odvolací súd dodáva, že

v civilnom sporovom konaní môže súd vykonať aj dokazovanie výsluchom svedka, avšak strana v konaní, ktorá takýto dôkaz navrhuje, je povinná navrhovaného svedka označiť minimálne menom, priezviskom a označiť skutočnosti, ktoré majú byť výsluchom svedka preukázané a zabezpečiť jeho prítomnosť na pojednávaní, pričom v prípade ak takýto postup nie je možný, je povinná označiť svedka prípadne aj dátumom narodenia a najmä adresou, z ktorej ho možno predvolať, ak je strane konania známa (§ 197 ods. 2 C. s. p.). Len o takto špecifikovanom návrhu môže súd rozhodnúť, či navrhovaný dôkaz vykoná alebo nevykoná, pričom až v záverečnom rozhodnutí vyhodnocuje preukázanie argumentácie strán konania vykonaným dokazovaním.

67. K námietke žalobkyne o nevysporiadaní sa s jej argumentáciou o viacnásobnej diskriminácii, teda že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v prejednávanej veci došlo nielen z dôvodu etnicity, ale aj z dôvodu pohlavia odvolací súd uvádza, že túto námietku žalobkyňa okrem poukazu na skutočnosť, že okrem etnického pôvodu ide o nepriaznivé zaobchádzanie v súvislosti s materstvom a tehotenstvom a zraniteľným obdobím ženy nijako nerozvinula, pričom daná argumentácia žalobkyne nie je relevantná pre posúdenie prejednávanej veci, keďže v prostrední pôrodnice sú všetky pacientky výlučne ženy hospitalizované v súvislosti s tehotenstvom a materstvom.

68. Žalobkyňa v konaní namietala tiež záver súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/. Hodno uviesť, že právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

69. Danosť vecnej legitímácie je jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby. Všeobecne možno uviesť, že vecnou legitímáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna strana civilného súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a strana na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný). Až samotné konanie ukáže, či procesnoprávna dvojica (žalobca a žalovaný) je totožná s dvojicou hmotnoprávnou, t. j. či sú v konaní vecne legitimovaní, a teda či sú účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu o ktorom súd v konaní rozhoduje. O nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide vtedy, ak ten o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti o ktorú v konaní ide.

70. Odvolací súd dospel k záveru, že možno prisvedčiť žalobkyni, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pasívnu vecnú legitímáciu žalovaných 1/ a 2/, keď žalobkyňa dôvodne poukázala na § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona, v zmysle ktorého dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou. Povinnosť štátu a jeho orgánov zachovávať zásadu rovnakého zaobchádzania vyplýva priamo z Ústavy SR a z medzinárodných záväzkov SR [napr. Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z roku 1979, Dohovor o odstránení

všetkých foriem rasovej diskriminácie z roku 1965, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950 (najmä jeho čl. 14) a pod.]. Táto zásada sa prelína celým právnym poriadkom a vo všeobecnosti z hľadiska horizontálneho musí byť dodržiavaná v každej oblasti, či už normotvorby zákonnej alebo podzákonnej, ako aj vo vertikálnej rovine pri aplikácii právnych noriem v jednotlivých rozhodovacích procesoch (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 19.4.2017, sp. zn. 5Cdo/18/2015).

71. Vzhľadom na nároky, ktorých sa domáhala žalobkyňa voči žalovaným 1/ a 2/, kedy žiadala určiť, že žalovaná 1/ porušila zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijala preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovanej 3/, ktorá je predmetom tohto konania a že žalovaný 2/ porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovanej 3/, ktorá je predmetom tohto konania a tiež žiadala zaviazat' žalovaného 2/ vykonať u žalovanej 3/ kontrolu nad dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a odstránením protiprávneho stavu, ktorého sa žalovaná 3/ dopustila a závery vykonanej kontroly zverejniť na svojej webovej stránke do 30 dní od vykonania kontroly, je možné konštatovať, že povinnosť prijímať opatrenia na ochranu pred diskrimináciou je úlohou tak Slovenskej republiky, ako aj v prejednávanej veci rezortne zodpovedného Ministerstva zdravotníctva SR, ktorého kompetencie sú primárne vymedzené v zákone č. 575/2001 Z. z. Nakoľko však nebolo preukázané systematické umiestňovanie žien rómskeho etnika do oddelených izieb u žalovanej 3/ na základe ich etnicity, záver o pasívnej vecnej legitimácie žalovaných 1/ a 2/ nič nemení na správnosti záveru súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby.

72. Odvolací súd zároveň uvádza, že ako nedôvodnú vyhodnotil námietku žalobkyne smerujúcej voči výroku o trovách, kedy namietala, že nebol aplikovaný § 257 C. s. p., pričom sa plne stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie vo vzťahu k predmetnému výroku (ods. 22.2 napadnutého rozsudku). Zároveň je potrebné prisvedčiť žalovanej 3/, že ako správca majetku štátu je povinná s majetkom štátu nakladať hospodárne a efektívne a ak musela vynaložiť prostriedky na efektívnu obranu v spore, ktorý sama neiniciovala, má nárok na náhradu trov konania, čo rovnako platí aj pre ostatných žalovaných.

73. Záverom odvolací súd zhodne s argumentáciou súdu prvej inštancie akcentuje, že umiestňovanie žien – pacientiek v zdravotníckom zariadení na základe etnicity, teda vytváranie tzv. „rómskych izieb“ by bolo neprípustným porušením zásady rovnakého zaobchádzania, avšak na základe žalobkyňou tvrdených a preukázaných skutočností nebolo možné dôvodne usudzovať, že k takémuto vytváraniu oddelených izieb pre pacientky rómskej etnicity došlo, preto súd prvej inštancie správne uzavrel, že nedošlo k presunu dôkazného bremena na protistranu v konaní.

74. Pozornosti odvolacieho súdu zároveň neušlo, že v rámci svojho výsluchu dožiadaným Okresným súdom Prešov si svedkyne [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] uplatnili nárok na svedočné, ktorý aj vyčíslili a svedkyňa [REDAKOVANÉ] čiastočne uplatnený nárok priamo pri výsluchu aj doložila (č. l. 398 spisu), avšak v spisovom materiáli absentuje rozhodnutie o tomto uplatnenom nároku, s ktorým je súd prvej inštancie v zmysle § 258 C. s. p. povinný sa vysporiadať.

75. Pretože žalobkyňa v podanom odvolaní neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázala vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, hoci čiastočne z iných dôvodov, ako vo výroku vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.).

76. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovaným 1/ až 3/, ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech, priznal proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

77. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znova od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

V Bratislave dňa 30. januára 2026

Mgr. Daniela Drnáková
predsedníčka senátu
(sudca spravodajca)

JUDr. Roman Majerský
člen senátu

JUDr. Ivana Štíftová
členka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Simona Palšovičová